

Војнопензионерске теме и дилеме

ПРАВО И ПРАВДА СУ ВРХОВНИ СУДИЈА

Почетком новембра стигле су пензије које се по висини разликују у односу на оне из претходног месеца. Мада су надлежни из државног апарата упорно наговештавали пензије веће од пет до тринаест одсто, то се догодило само онима са ниским месечним примањима, то јест грађанима трећег доба чија је пензија износила до 25.000 динара и нешто изнад тога (до 32.000 динара). Тиме је поново нарушен системски закон о пензијском и инвалидском осигурању. Први пут је то учињено пре четири године, када су за 700.000 људи пензије значајно смањене. При томе је најнепопуларнији закон највише оштетио пензионере са вишим пензијама. Према неким проценама реч је о 300.000 до 400.000 пензионера. Скупштина је никад краћим законом, по многим неоправдано, поделила пензионере у две групе. Једна је имала привилегије, а друга је деловала као новчано кажњена.

Током четири године постојале су две категорије пензионера, а та конверзија се наставља само у другом облику. Нећемо рећи да држава није бринула о онима са мањим примањима, издвојивши их као категорију којој ће се само додавати на пензију. Међутим, у савременом свету социјални случајеви се решавају социјалним мерама. А да би се реаговало на ваљан начин требало је утврдити социјални положај сваке пензионерске породице. С обзиром на чињеницу да је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања једно од најмногољуднијих у државном апарату, претпостављамо да би оно за неколико месеци могло да сачини социјалне карте, према којима би се непогрешиво помагало онима који су заиста у тешком материјалном положају. Засигурно није мали број оних који имају мале пензије, али и друга примања.

Један финансијски стручњак који помно прати пензије израчунао је да су пензије на крају 2018. у односу на 2014. годину, уз потоња усклађивања од 1,25, па 1,5 и најзад 5 одсто, иако номинално порасле, фактички умањене за читавих пет одсто.

Најтужнија је чињеница да се државни чиновници захваљују пензионерима на жртви, што држава није банкротирала, величајући њихов допринос, али су одмах посегли за новим пензионерским парама, то јест нису одредили средства за усклађивање пензија у 2019. години. Тиме показују однос према пензионерима чија су примања њихова лична имовина. Дакле, пензионери не могу да у потпуности да располажу својом имовином.

Сушта је истина да пензионера који деценијама прате друштвени живот желе својој држави највише успехе и напредак у свим областима. Стварајући нову вредност и сами су градили боље сутра, пре свега за своју децу, које су неки догађаји и неки људи, у ранијим

Ако држава посредством носилаца власти и чиновника већ толико еуфорично захваљује пензионерима на учињеном, онда само конкретним мерама и конкретним корацима треба да покаже у којој мери уважава своје грађане трећег доба. Када држава напредује и плате у јавном сектору расту, пензије не смеју да стагнирају.

временима, као властодршци девалвирали. И ових дана се жестоке критике упућују према неким тајкунима и ранијим властодршцима. И ништа више од тога. Они који су чинили штете држави и свом народу треба и да одговарају. Закони постоје да би се поштовали.

Уставни суд Србије и даље је енигма коју је тешко дешифровати. Тамошњи делиоци правде као да су заборавили на обавезе да се изјасне на сваку уставну иницијативу и сваку уставну жалбу. Јер да се највиша судска инстанца изјаснила да ли је закон којим су пензије драстично смањене у складу са највишим правним актом у држави, сада би о свему могло да се разговара много лакше и једноставније.

Држава свакако има барем моралну обавезу да пронађе начине како да имовину коју је законом одузела пензионерима, врати у неком наредном могућем периоду (тако је та материја регулисана актуелним Уставом). Ако држава посредством носилаца власти и чиновника већ толико еуфорично захваљује пензионерима на учињеном, онда само конкретним мерама и конкретним корацима треба да покаже у којој мери уважава своје грађане трећег доба. Када држава напредује и плате у јавном сектору расту, пензије не смеју да стагнирају.

Собзиром на то да је пензионерима чија су примања до 25.000 динара пензија ванредно увећана за пет одсто, а онима чија су примања до 32.000 динара пропорционално мање усклађена, изгубила се формула у рачуници, јер се тиме одступило од системског закона. Да је пензионерима са већим примањима на пет одсто увећања додат пун износ који им је месечно одбијан током четири године, то би било праведно и одрживо на дуге стазе. До сада су увек пензије линеарно увећаване, а у последње четири године и нада-

ље, то се чини на основу посебне, по многим неправедне рачунице, што задаје бриге службеницима који обрачунавају пензије у Фонду ПИО.

Додатни неспокој међу пензионерима произвела је најава државних органа да ће током 2019. године бити донет нови закон о пензијском и инвалидском осигурању. С правом се очекује да у тимовима који ће предлагати реформске мере буду укључени представници репрезентативних пензионерских организација. Тиме ће држава указати поштовање старијим генерацијама и створити услове да се пронађу најбоља решења. Не може, на пример, да се игнорише радни стаж пензионера и финансијски допринос Фонду ПИО сваког појединачног пензионера током рада понекад дужег и од четири деценије.

Економисти ових дана указују да раст плата у државном сектору за две последње године од 18 одсто, није у складу са прокламованим развојем, то јест са начелом пребацивања финансијског терета са приватног на државни сектор. Наиме, плате у приватном сектору расту само пет одсто годишње, а дугорочним плановима било је предвиђено да се део људи из државног сектора пребаци на јасле приватног.

Држава и даље оклева да уведе платне разреде и да службеници на истим пословима имају истоветне плате. Тим потезом би буџету била уштеђена значајна средства.

Дуго на светлост дана нису се појавиле анализе о томе колико се успело у сузбијању сиве економије јер увођењем пословања у легалне токове, држава би могла више него до сада да пуни касу и да буде више пара за војску, полицију, здравство, школство, науку, плате и пензије. Ми смо и даље сиромашна земља и не можемо достигнутом стандардом да се меримо са развијенијим државама, али верујемо да може праведније да се распореди новостворена вредност. Да буде ни по бабу ни по стричевима, како рече народ.

Све је чешћи случај да веома успешне приватне фирме део плата за посленима деле у готовину за коју не плаћају доприносе у Фонд ПИО. Нема информација шта је држава с тим у вези урадила.

Како ствари стоје, у будућем закону о Фонду ПИО најбоље је да се угради члан према којем би пензије расле истим темпом и у истом износу као и плате запослених у државном апарату, с тим да се одреди доња граница испод које пензије не смеју да падну. Ради се о проценту пензије у односу на плату. Војни пензионери треба да имају пензију у складу са средствима која су издвајали за старе дане. Право и правда су врхунски судија у одређивању висине пензије.

Звонимир ПЕШИЋ

Свечаности поводом 100 година од завршетка Првог светског рата

ОБЕЛЕЖИЛИ ВЕЛИКУ ПОБЕДУ ПОНОСНИ НА СРПСКЕ ЈУНАКЕ

„Када говоримо о Великом рату и славној епопеји новије српске историје, у току Великог рата из српског човека изашло је све оно најбоље, најквалитетније и најсјајније што је српска душа носила у себи“, рекао је на Дан примирја изасланик председника Републике Никола Селаковић, обраћајући се припадницима система одбране у београдском Дому ВС. Свечаности су присуствовали председник УВПС Љубомир Драгањац и представници београдских војних пензионера.

Високи државни и војни званичници на свечаности поводом века Великог рата

Стогодишњица победе у Првом светском рату обележена је 11. новембра свечаношћу у Дому Војске Србије представљањем монографије „Спомен-собе огледало историје и традиције 1804-1918“, истоименог документарног филма и отварањем изложбе „Србија у Великом рату“. Свечаности су присуствовали изасланик председника Републике Србије Никола Селаковић, министар одбране Александар Вулин, начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милан Мојсиловић, чланови колегијума министра одбране и начелника Генералштаба, високе војне старешине, представници верских заједница те представници културног и јавног живота. Удружење војних пензионера Србије представљали председник Љубомир Драгањац, генерал-потпуковник у пензији и представници су београдске војнопензионерске популације.

Генерални секретар Председника Републике Србије Никола Селаковић, отварајући изложбу „Србија у Великом рату“, поздравио је присутне у име председника и врховног команданта Војске Србије Александра Вучића, нагласивши да је тај догађај, прослава завршетка и обележавање победе у Великом рату, чин којим се заокружује стогодишњица највећег страдања нашег народа и државе.

Подсећати на историјске чињенице, на 28. јули 1914. године, на правди бога оптужену Србију пред целим светом да је узрочник и разлог избијања највећег рата у дотадашњој историји света, а затим Цера, Дрине, Мачковог камена, Колубаре и свих тих великих мученичких кланица, великих и херојских победа славне Српске војске, после толико прича у последње четири године, а нарочито у овој години, можда би било сувишно. Оно о чему мислим да нисмо довољно говорили, а што би требало да буде и најважнија порука за народ данас и убудуће, када говоримо о Великом рату и ето и славној епопеји и новије српске историје, јесте да је у току Великог рата из српског човека изашло све оно најбоље, најквалитетније и најсјајније што је српска душа носила у себи, рекао је Селаковић.

Марш на Дрину посвећен команданту Гвозденог пuka

Селаковић је подсетио на часне подвиге српских официра попут мајора Светомира Ђукића, чији се витешки гест помиње у документарном филму „Спомен-собе огледало историје и традиције 1804-1918.“ и хуманост чувене сликарке Надежде Петровић која је изгубила живот негујући ра-

њенике оболеле од тифуса.

– Ту јесте непоменуто, али у слици виђено, херојство чувеног и славног пуковника Миливоја Стојановића-Брке, легендарног команданта Гвозденог пuka, који је ишао до краја, недозволиши и ником другом да иде испред његових официра, под-официра и војника. Као такав у борби је изгубио живот. Њега је славни Бинички уздигао до небеских висина посвећујући му „Марш на Дрину“. Ту је и невиђено, до граница лудила упорно јунаштво Војводе Вука и реченица „Груниште ће бити наше, а макар и сви оставили кости овде“. Он их је оставио. Али то је нешто о чему смо дуго ћутали. Подсетићу вас данас је 11. 11. 2018. године. Србија са славним савезницима слави стогодишњицу велике победе. Али 11. 11. 1968. године у Србији је прослава овога дана била забрањена. Једини који су се тада одважили, на челу са академиком Васом Чубриловићем, да организују прославу 50. годишњице победе Српске војске у Првом светском рату, добили су забрану од стране врха тадашње југословенске државе. Зато је нама и нашој генерацији и нашем Министарству одбране и Војсци Србије и те како похвално и на част служи то што овај дан, и не само овај дан, већ га све претходне четири године обележавамо на начин на који овакав повод то и заслужује, рекао је изасланик председника.

Селаковић је подвукао да није бачена ни најмања сенка на дела српског војника током Првог светског рата, јер да јесте, наши непријатељи не би пропустили да нас на то стално подсећају.

Он је истакао да је осим тога што је Србија у то време имала не само најбоље војнике и болничаре, победу извојевала због тога што је имала и најбољег врховног команданта регента Александра Карађорђевића.

– Можда је та неправда, које стварана према овим јубилејима у неком претходном периоду, према овим великим догађајима, према можда највећим данима српске историје уопште, а не само њеног новијег доба, била персонификовати у неправди која је показивана према регенту Александру, човеку који је читав свет задивљивао примером врховног команданта који од почетка до краја рата, судбину свога народа зарад своје војске и сваког свог војника делио до краја. Уверен сам да је дошло време када ћемо једну врсту дуга и према тој високој личности наше историје успети да покажемо, нагласио је Никола Селаковић.

Он је подсетио да је повлачење комплетне војске и државног апарата са делом становништва преко Албаније јединствен пример у историји те да је највиши функционер који је током окупације од 1915. до 1918. године остао у Србији био секретар Организације Црвеног крста.

Све и да је неко хтео, капитулацију није имао ко да потпише, подвукао је Селаковић додавши да је можда највреднија особина коју је наш народ у то време показао била слога и саборност.

Мало је јуначких народа као што је то српски

Пројекат који је обухватио Монографију, документарни филм и Изложбу поводом стогодишњице победе у Великом рату реализовала је Управа за традицију стан-

Изложба је привукла пажњу учесника скупа

дард и ветеране Сектора за људске ресурсе у сарадњи са Медија центром „Одбрана“ Управе за односе са јавношћу, Војним архивом и Историјским архивом Пожаревац. Монографија „Спомен-собе огледало историје и традиције 1804-1918.“ плод је посвећеног једногодишњег рада импозантног броја стручњака из области историографије, музеологије, архивистике, историје уметности и културе.

СКАНДАЛОЗАН ПРОТОКОЛ У ПАРИЗУ

У Паризу је 11. новембра обележена 100-годишњица од завршетка Првог светског рата, којој је присуствовало више од 80 шефова држава и влада земаља учесника Великог рата, али и високи представници УН, европских институција и других међународних делегација.

Србију је представљао председник Александар Вучић.

Француска је учинила неколико гатова, чиме је показала сву неозбиљност и недораслост да организује овакву светску манифестацију. Најпре је у цркви Нотр Дам уз заставе земаља победница окачена заставица самопрокламоване државе Косово, која у то време није ни постојала, а ни данас није призната, нити је чланица било које међународне организације.

Мајстори државног протокола (?) нису дали заслужени третман српском председнику, фаворизујући у распореду седења Хашима Тачија, чиме су скандалозно починили дипломатски инцидент какав се не памти. Француска би барем могла да поштује Србију и наше жртве.

З. П.

Државни секретар Александар Живковић, који се обратио у име Уређивачког одбора Монографије, рекао је да смо се окупиле овде како бисмо ослушнули, упоредили и проверили колико смо, заиста, учинили да се сјајне и тешке победе Српске војске извојевале у том рату не забораве, да се чувају и преносе будућим генерацијама, као део културе сећања, али и као градивни материјал националног идентитета.

– Низ од 34 приказане спомен-собе баштини мањи део традиције српског народа, а ова монографија је само прва етапа у том значајном подухвату обнове сећања, с тежиштем на српској војној историји закључно с Првим светским ратом. Циљ читавог пројекта јесте свеобухватно и суштинско повезивање Војске Србије с њеном богатом и славном историјом. У складу с историјским чињеницама, свака јединица и установа Војске Србије баштини, чува и негује традиције одговарајућих састава Српске војске из различитих периода српске војне историје. Монографија нас, у том првом кораку, повезује с традицијом Српске војске. На њеном крају дат је и предлог нормативног уређења устанола традиција команди, јединица и установа Војске Краљевине Србије из времена Првог светског рата, које је, наравно, потребно даље повезивати и дограђивати. Богато опремљена илустрацијама, документима и фотографијама предмета из тог периода, она представља сликовиту историјску ретроспективу српских војничких традиција, не само професионалним припадницима Војске Србије и Министарства одбране већ и широј публици, рекао је Живковић.

Он је додао да је мало народа увек било на правој страни историје, на страни правде и добра, а још мање малих народа који су својим великим жртвовањем уписали великим словима у светску историју.

Ко поштује прошлост може себи да одреди будућност

– У време обележавања века који је протекао од Великог рата подсећамо се значајних личности, одсудних битака и великих победа. Српски војници који су на својим плећима изнели те пресудне историјске тренутке не смеју бити заборављени, они су годинама исписивали најсветије и најсветлије странице српске војне историје. Дубоко смо свесни чињенице да само онај ко познаје и поштује своју прошлост може да се одреди у садашњости и да планира будућност. Због тога је покретање обнове културе сећања кроз приказ спомен-собе у Министарству одбране и Војсци Србије, као прилог носача те културе била основна замисао при изради Монографије, рекао је Живковић.

Он је нагласио да у дугом низу српских војничких традиција изузетно значајно место заузима време од 1804. до 1918. године.

– У том периоду поново је рођена српска држава и њена оружана сила, која ће успети да изврши све пред њу постављене задатке на пољу националног ослобођења, од борбе за државну независност до победоносних ратова 1912–1918. године. Монографију „Спомен-собе – огледало историје и традиције 1804–1918.“ зато и представљамо у години обележавања завршетка Првог светског рата, истакао је државни секретар.

У оквиру уметничког дела програма изведене су две композиције Небојше Мاستиловића „Помоћ Светог Цара Николаја“ и „На анђeosким крилима победе“, а Мешовити хор Министарства одбране и Војске Србије отпевао је композицију „Ој Србијо, мила мати“.

Извор: Сајт Министарства одбране

Обележавање јубилеја УВПС – 25 година од оснивања

МНОГО ВИШЕ ОД ПРОТОКОЛА

Мисија Удружења војних пензионера Србије мора бити усмерена ка томе да се онима који су часно служили својој држави омогући достојан и достојанствен живот и пристојан економски и материјални положај. И да буде загарантована њихова правна сигурност. На овај начин засигурно би се одужили оснивачима Удружења. Дужности руководства УВПС налажу да све то буде артикулисано, добро организовано, засновано на правном поретку и да се обезбеди ход напретка и циљно решавање постојећих проблема.

Свака прослава, а посебно значајних јубилеја, као што је ове године био наш – 25 година од оснивања УВПС, значајан је датум дужног поштовања сваког члана удружења и корисника војних пензија.

Због тога обележавање јубилеја не може бити пука формалност или само манифестација протоколарног карактера. Наш јубилеј је више од тога. Прослава значи и одговоре на питања: да ли је УВПС оправдало сврху постојања и како и којим корацима ићи даље у заштити виталних права и материјалног положаја војних пензионера.

Јубилеј је добра прилика да се пружи и одговор како да се у даљем раду Удружења сачувају оне вредности као тековине од општег добра наслеђено од првих идеја о оснивању такве организације. Први оснивачи и прегооци у раду УВПС током 25 година свестраних а веома запажених активности поставили су темеље организације, да она данас буде ослонац војним пензионерима за коју су се везали и којој несебично верују.

Јединство уз повећање броја чланова

Прослава овог јубилеја значи и време за одређивање како ићи даље. Како и на који начин сачувати јединство организације, проширити базу и повећати чланство? Како да сваки члан у организацији пронађе своје место и у активно учествује активностима које се непрестано одвијају.

Несумњиво је да је изабрани пут у решавању војнопензионерских проблема био исправан и да је дао добре резултате. Метод деловања преко институција система наше државе показао је да војни пензионери, када то чине, не дижу глас неправди против своје државе већ против одлука неких институција система које су доношене на штету њиховог статусног и материјалног положаја.

Овогодишња прослава на најбољи начин је исказала поверење војних пензионера у своју државу и недељив патриотизам усклађен са највишим друштвеним вредностима и стремљењима. Они су се радовали за сваком успеху државе на унутрашњем и спољњем плану, као и резултатима спроведених реформи на економском плану и фискалној стабилизацији. Такође се радују и исказаној све већој бризи државе према припадницима

Централна свечаност обележавања две и по деценије рада показала је организованост и снагу УВПС

војске, онима који су активни, али и онима што су часно одслужили свој радни век, као и на чињеници што је држава Србије стекла већи број пријатеља у свету и што јача снагу свог одбрамбеног система.

Можемо бити поносни што је томе, кроз веома развијену међународну сарадњу са војнопензионерским организацијама региона, значајан допринос дало и наше удружење. Посебан печат обележавању овогодишњег јубилеја УВПС дале су војнопензионерске организације осам земаља: Бугарске, Мађарске, Македоније, Румуније, Турске, Републике Српске, Црне Горе и Грчке, које је поред осталих примио и министар одбране Србије Александар Вулин.

Стране делегације су исказале спремност да сарађују са нашим удружењем, не само из области војнопензионерских проблема већ и у процесу стварања услова да наши пензионери са својим породицама могу да се одмарају у њиховим војним одмаралиштима на обалама мора или на планинама. Радује нас и чињеница да су војнопензионерске организације из Русије, Белорусије и Италије изразили спремност за сарадњу на обострану корист.

Борба непрестана снагом аргумената

За УВПС ова година јубилеја је била значајна и по томе што је реч о години избора који су спроведени на веома демократски начин на свим нивоима организовања. Изабрани органи и руководства су остали јединствени у

преузимању обавеза да се и даље снагом аргумената боре за што бољи статусни и материјални положај својих чланова као и за боље здравствено и стамбено збрињавање. Исказана је воља да ова генерација војних пензионера избори право да се систем пензијског и инвалидског осигурања врати тамо где је његово природно место – у сектор одбране, то јест у Фонд за СОВО.

Мисија Удружења војних пензионера Србије мора бити усмерена ка томе да се онима који су часно служили својој држави омогући достојан и достојанствен живот и пристојан економски и материјални положај. И да буде загарантована њихова правна сигурност. На овај начин засигурно би се одужили оснивачима Удружења. Дужности руководства УВПС налажу да све то буде артикулисано, добро организовано, засновано на правном поретку и да се обезбеди ход напретка и циљно решавање постојећих проблема.

Централна прослава јубилеја у Дому ВС организована уз присуство великог броја званица 17. октобра, а и обележавања датума формирања организације у локалним срединама, у општинским и градским организацијама, показали су да је УВПС јединствена организација војних пензионера Србије, да ужива углед и да се заједничким напорима могу решавати отворени проблеми и остварити планирани циљеви. Ово је и прилика за израз захвалности свим члановима који су дали лични допринос да се јубилеј обележи на достојан начин.

Симеон Туманов

Заједничка иницијатива УВПС и Асоцијација удружења пензионера унутрашњих послова Србије

ИЗВРШИТИ ДОПУНУ ЗАКОНА О ОРУЖЈУ

Удружење војних пензионера Србије и Асоцијација удружења пензионера унутрашњих послова Србије упутили су председнику Републике Србије, председници Владе РС, министрима за унутрашње послове и одбрану и начелнику Генералштаба ВС заједничку иницијативу за допуну Закона о оружју и муницији.

Текст доносимо у целисти:

„Чланом 50. Закона о оружју и муницији („Службени гласник РС“, бр. 20/15 од 24. 2. 2015. године) прописана је обавеза физичких лица која су поседовала оружане листове и дозволе за ношење и држање оружја за личну безбедност издате до почетка примене наведеног закона да у року од три године од почетка примене закона поднесу захтев за издавање нових исправа у складу са законом. Прописани рок истиче 5. марта 2019. године.

Поступајући по захтевима чланства, предлагемо да се од напред наведене обавезе ослободе војни пензионери и припадници органа унутрашњих послова и безбедности, тако што би се у члану 50. предметног закона додао нови став 4. који гласи:

„Обавезе прописане ставом 1. овог члана ослобођена су војна лица и припадници органа унутрашњих послова и безбедности пензионисана пре почетка примене овог закона“.

Прихватање предложене допуне Закона било би правично и сврсисходно према наведеној популацији, а никако не би нарушило, односно умањило постизање сврхе и циљева предметног закона, из следећих разлога:

1. Оружје за које поседују оружане листове наведени пензионери су купили или су га добили као награду – поклон током службе или при одласку у пензију. До пензионисања су га поседовали уз службену дозволу и користили и у вршењу службе, а након пензионисања су за то оружје прибавили оружане листове по закону. Кроз читав вишестепени период поседовања тог оружја, ови пензионери су са њим поступали по важећим прописима, дисциплиновано и пажљиво, тако да није било угрожавања грађана и јавног реда и мира, ни нехато ни умишљајно.

2. Већина тих лица пензионисаних пре почетка примене предметног закона су подмаклог животног доба, у седамдесетим и осамдесетим годинама старости. По неумитним законима природе, у догледно време ће доћи до тога да њихови

наследници поступе по одредбама члана 29. предметног закона. Отуда се намеће питање потребе, неопходности и правичности наметања обавезе прибављања нових оружанних листова овим пензионерима садашњим власницима оружја.

3. Оружје за које поседују оружане листове, посебно оно добијено као награда или поклон при одласку у пензију, има за пензионере велику афекциону вредност, као једина очувана веза са службом у којој су провели читав радни век. Због тога су то оружје до сада задржали упркос плаћању високих годишњих пореза, којима су то оружје вишеструко преплатили.

Сада, суочени са, за своје године и приходе, захтевном процедуром и релативно високим трошковима прибављања нових оружанних листова, многи ће бити принуђени да то оружје предају органима МУП-а, што може резултирати револтом ове родољубиве и у сваком погледу друштвено одговорне популације. Уз то, масовна предаја тог оружја осетно ће умањити и приходе буџета државе од пореза на регистровано оружје.

Из напред изложених разлога апелујемо да Влада прихвати овај предлог, те да до његове реализације продужи рок одређен чланом 50. став 1. Закона.

Истовремено указујемо да органи МУП-а у поступку пререгистрације оружја за које су оружани листови добијени пре ступања на снагу предметног закона траже и документа која законом нису прописана. Конкретно, чланом 50. став 1. Закона прописано је да се уз захтев за издавање новог оружаног листа прилаже само Уверење о здравственој способности за држање и ношење оружја.

Међутим, органи МУП-а поред тог уверења траже и уверење од надлежног редовног и специјалног суда да се против подносиоца не води кривични поступак, те противно члану 13. став 4 Закона траже Уверење о обучености у руковању ватреним оружјем. Сва та уверења се могу прибавити само уз плаћање таксе, а те као и остале таксе у вези са пререгистрацијом укупно износе око 12.000,00 динара.

С тим у вези, апелујемо да предузмете мере да органи МУП-а пререгистрацију предметног оружја врше под условима и на начин прописан Законом о оружју и муницији.

Молимо за Ваш одговор по напред наведеном, како бисмо обавестили чланство.

Посета представника УВПС Асоцијацији пензионера МУП-а

КОРИСНА РАЗМЕНА ИСКУСТАВА

Председник УВПС Љубомир Драгањац са сарадницима посетио је 26. новембра Асоцијацију пензионера МУП-а Србије, кровну организацију удружења која окупља пензионере МУП-а и БИА, где је водио разговоре о областима сарадње са председником Скупштине Асоцијације удружења пензионера МУП-а професором др Андрејем Савићем и његовим сарадником Владимиром Алексићем.

Током разговора је констатовано да и једне и друге пензионере везују многа заједничка питања, те да убудуће треба размењивати искуства, организовати округле столове и друге видове активности, како би унапредили друштвени положај и материјално-социјални статус пензионера.

Председник УВПС Љубомир Драгањац и председник Скупштине Асоцијације удружења пензионера МУП-а професор др Андреја Савић потписали су и заједничку иницијативу за допуну Закона о оружју и муницији, коју ће упутити председнику Републике Србије, председници Владе Републике Србије, министру одбране, министру унутрашњих послова и начелнику Генералштаба ВС.

Обавештење из Народне скупштине Републике Србије

УСКЛАЂИВАЊЕ ПЕНЗИЈА

Из Кабинета председника Народне скупштине Републике Србије стигао је акт којим се наше удружење обавештава да је примљен допис којим је изражено незадовољство начином на који је Законом о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању регулисано усклађивање пензија.

У том акту се још наводи:

„С обзиром на то да се Ваш допис односи на питање из области система пензијског и инвалидског осигурања, вашу иницијативу сам, сагласно члану 44. став 1. алинеја 8. и члану 61. Пословника Народне скупштине доставио Одбору за рад, социјална питања, друштвену укљученост и смањење сиромаштва, на разматрање и даље поступање (потписао саветник Радослав Вујовић).“

Сустрет са изаслаником армије Народне Републике Кине

РАЗГОВОР О САРАДЊИ

Војни, поморски и ваздухопловни изасланик Народне Републике Кине у Републици Србији старији пуковник Ву Јонгје са сарадницима, 23. новембра 2018. године посетио је Клуб генерала и адмирала Србије.

Госте је дочекао председник Скупштине генерал-потпуковник у пензији Миломир Миладиновић са председником Извршног Одбора генерал-мајором у пензији др Луком Кастратовићем. Гости су упознати са „личном картом“ Клуба и уручен им је биографски речник „Генерали и адмирал Србије 1981-2011“. Старији пуковник Ву Јонгје Клубу је уручио Плакету Народне Армије НР Кине.

Сустрет је протекао у срдачној и пријатељској атмосфери. Том приликом, договорене су и заједничке активности на обележавању значајних догађа-

ја из историје Србије и Кине, које у Србији обележава амбасада Кине, као и активностима у области сарадње ветеранских организација.

*Био је то сустрет двојице
осведочених пријатеља*

Захвалност директору „Првог партизана“

ПОДРШКА НАШЕМ УДРУЖЕЊУ

Председник УВПС Љубомир Драгањац посетио је крајем новембра компанију „Први партизан“ из Ужица, где је са генералним директором Добросавом Андрићем разговарао о досадашњој сарадњи. Том приликом одао је признање компанији и директору Добросаву Андрићу на пруженој помоћи у обележавању 25-годишњице постојања и рада УВПС. Први човек компаније, која је недавно обележила 90 година постојања, обавестио је председника УВПС о производној оријентацији и будућим плановима „Првог партизана“.

На растанку Љубомир Драгањац је Добросаву Андрићу уручио пригодно признање Удружења војних пензионера Србије.

З. П.

У Крушевцу обележен Дан примирја у Првом светском рату

У СПОМЕН ЈУНАЦИМА

Поводом Дана примирја у Првом светском рату, на спомен плочу у касарни „Цар Лазар“, 11. новембра положени су венци и цвеће.

Свечаност је реализована у организацији Команде гарнизона Крушевац. У име Команде гарнизона венац је положила делегација са пуковником Радетом Рњаковићем на челу, а у име града Крушевца – председник Скупштине града Живојин Милорадовић и заменик градоначелника Весна Лазаревић.

Венце су положили и начелник Расинског управног округа Бранислав Весић, делегација СУБНОР-а, делегација ОРВС, делегација Удружења за неговање традиција ослободилачких ратова, делегација Удружења ратних војних инвалида, делегација Кола српских сестара и други.

Делегацију Удружења војних пензионера Крушевац чинили су председник Душан Самарџић и секретар ГрОд Горан Мишковић.

Ову свечаност пропратиле су све локалне телевизије.

Мр А. Симоновски

Учесници семинара на заједничком ручку

Семинар у Крушевцу

КОРИСНА ОБУКА

Градска организација УВП Крушевац била је домаћин градским и општинским организацијама Ћуприја, Јагодина, Параћин, Чачак, Краљево, Крагујевац, Горњи Милановац, Пожега и Ужице.

Наиме, 15. октобра 2018. године у касарни „Цар Лазар“ организован је семинар – обука благајника и председника надзорних одбора у вођењу пословних књига у општинским – градским организацијама УВПС.

Редовним контролама и увидом у пословне књиге и годишње извештаје о материјално-финансијском пословању организација УВПС од стране ИзОд ГлОд Скупштине УВПС уочени су пропусти и недостаци у вођењу пословних књига и састављању годишњих извештаја о МФ пословању у организацијама УВПС.

У циљу отклањања наведених пропусти, Главни одбор УВПС је 19. сеп-

тембра 2018. године донео одлуку да ИзОд УВПС организује обуку са свим лицима који воде пословне књиге у организацијама УВПС и да их воде по Закону о рачуноводству и Правилника о рачуноводству и упутствима УВПС.

Извођач обуке био је Слободан Пејовић, потпредседник ИзОд ГлОд УВПС и особа која води реферат о МФ пословању у ИзОд ГлОд Скупштине УВПС. Обука је спроведена по Тематском плану и узетно добро прихваћена од учесника семинара.

На паузама су служени кафа и сок, а по завршетку семинара у кантини касарне „Цар Лазар“ организован је заједнички ручак о трошку самих учесника.

Општи је утисак да је Градска организација УВП Крушевац била добар домаћин, јер су учесници семинара били веома задовољни.

Мр А. Симоновски

Војни пензионери Пиротског округа обележили годишницу оснивања Градске организације

У РАДУ ДОСЕГЛИ ВИСОКЕ КОТЕ

Свечаном седницом одржаном 26. октобра у читаоници Народне библиотеке у Пироту, Градска организација Удружења војних пензионера Србије, обележила је свој 23. рођендан.

Седници су, поред тридесетак чланова војних пензионера из Пиротског округа, присуствовали гости из Београда, Љубомир Драгањац, генерал-потпуковник у пензији, председник удружења војних пензионера Србије и Главног одбора УВПС, као и пуковник у пензији Звонимир Пешић, главни и одговорни уредник листа „Војни ветеран“.

Међу гостима су били и Драгана Тончић, начелница Пиротског округа, Оливера Антић, директор филијале Фонда ПИО у Пироту, Сузана Живковић Костић, директор „Поштанске штедионице“ у Пироту и Ђорђе Митић председник Градског удружења пензионера Пирот.

Седницу је водио пуковник у пензији Драган Петровић, председник Градске организације УВПС, који је на почетку седнице позвао присутне да одају пошту преминулим војним пензионерицама.

Говорећи о раду, успесима и проблемима на која је Градска организација наилазила, свих ових година, од њеног формирања далеке 1995. године до данашњег дана, Драган Петровић је јасно у кратким цртама осликао целокупан рад организације: Још на самом почетку кренуло се одлучно у решавање статусних проблема војних пензионера. Нерешених ствари било

Плакету УВПС Младену Крижану уручио је председник Љубомир Драгањац

је на претек. Од недостајућих просторија удружења за рад, нерешених статусних питања око пензија, а посебно су били тешки проблеми збрињавања бескућника, и наравно искрсли проблеми здравственог збрињавања војних пензионера. Свакако стално је на дневном реду било и питање омасовљавања чланства.

—Свих ових година бринули смо о најугроженијим војним пензионерима и налазили модусе, како им помоћи. Сама за две последње године додељено је тридесетак новчаних помоћи најугроженијим у износу од 35 до 40 хиљада динара, казао је Петровић и наставио:

—Ово ће бити наш приоритетни задатак и убудуће. Такође смо се преко надлежних у УВПС изборили да део војних пензионера добије стан. На подручју Пиротског округа кров над главом добило је осам пензионера. Организацију смо обогатили са нових 200 чланова. То је наш приоритетни задатак и наш циљ. Иначе, на територији Пиротског округа живи 452 војна пензионера, највише их је у Пироту.

Укупно имамо 277 чланова, казао је Петровић.

Према речима председника Градског одбора организације УВПС посебна пажња се поклања остваривању добре сарадње са сродним организацијама у округу и локалним властима. Нарочито са Командом копнене војске и командантом генерал-потпуковником Милосавом Симићем.

—Такоађе се можемо похвалити да смо остварили изванредну сарадњу са филијалом ПИО у Пироту, „Дунав осигурањем“, „Поштанском штедионицом“ и Градским удружењем пензионера Пирот.

Председник УВПС Љубомир Драгањац обавестио је војне пензионере о новостима које се односе на активности Главног одбора УВПС усмерених на остваривање закинутих права. Напоменуо је да када је реч о 4,51 одсто пензија које чланови потражују од 2008. године, после пресуда судова и одлука међународног суда за људска права у Стразбуру, није могуће успешно водити судске спорове. Ни износ смањених пензија током минуле четри године није могуће вратити јер се Уставни суд Србије није огласио на иницијативе којима је коначно требало установити да ли је закон на основу којег су пензије смањене био у складу са Уставом Србије. Драгањац је говорио и о томе да је у последње време све више примедби војних пензионера на војно здравство. Он је похвалио организацију у Пироту која је веома активна.

На крају свечане седнице уручена су признања најзаслужнијима која им је доделио Главни одбор УВПС. Нажалост најстарији члан, деведесетогодишњи Јован Стојановић није могао да дође на свечаност, па му је Плакета УВПС уручена накнадно. Остали награђени имали су ту част да од председника УВПС Љубомира Драгањца приме признања: плакета је уручена пензионисаном потпуковнику Младену Крижану, захвалнице Горану Костићу и Зорану Јаначковићу власнику трговине „Мармил“, иначе почасном члану пиротске организације.

Стево Панакијевски

Састанак је водио Драган Петровић

Вакцинација против грипа на ВМА

ЗДРАВА ЗИМА И ПРОЛЕЋЕ

Утоку је вакцинација против грипа која се обавља на четвртм спрату ВМА, просторија број 11. У војномедицинским центрима и амбулантама ГШ ВС, вакцинација је званично отпочела 19. новембра.

Новина за кориснике здравствених услуга из унутрашњости је да, приликом боравка у Београду, могу да се вакцинишу на ВМА. Обавеза је да имају здравствену књижицу.

Ч. А.

Скуп земунских војних пензионера

ПОДСЕЋАЊЕ НА ПОЧЕТКЕ

На дан формирања Општинаке организације УВПС Земун 25. октобра у просторијама организације обележена је 25-годишњица деловања. Свечану седницу отворио је председник ОпОд Славко Дошеновић. Почело је државном Химном и песмом Тамо далеко. Одата је и пошта седморици преминулих чланова током минуле године.

Међу гостима су били Миле Глумац, председник НО УВПС, Владимир Костић, члан Већа ГО Земун, Божићар Бабић, председник Оп Од Нови Београд, Симеон Туманов, потпредседник Оп Од Нови Београд, Остоја Поповић, члан ИО ГО УВПС, Воја Стојановић, потпредседник УПВЛПС, Милован Лалић, председник Оп Од Звездара, Лука Кастратовић, председник ИО Клуба генерала и адмирала Србије, Шпиро Безбрадица, председник пензионера општине Земун, Бранко Милановић, потпредседник СУБНОР-а, Стево Онимус, председник НО Удружења ветерана ВОС, Душица Танасковић, директор *Статус стила*, Земун, Аца Вукосављевић, председник Удружења српских Војвода.

—Као и сваке године, поред двомесечних редовних седница, одржавамо и седницу посвећену дану оснивања удружења, која је ове године јубиларна. Пре 25. година, 25. октобра 1993. године, основана је општинска организација УВПЈ у Земуну, на основу одлуке од 7. октобра те године. То је била изразита потреба војних пензионера у враћању закинутих права. Те године су биле тешке, морали смо се ујединити да бисмо се борили за своја права.

—Великом помоћи УПВЛП и председника УВПЈ 15. октобра 1993. године, формиран је иницијативни одбор од 15. чланова са пуковником у пензији Јожом Жуковцем на челу, а десет дана касније, одржана је оснивачка скупштина у Дому ваздухопловства у Земуну, којој је присуствовало око 300. војних пензионера. Изабран је општински одбор од 20. чланова са пуковником у пензији Станком Боротом на челу.

Оп Ор УВПС, Земун, формирана је у девет месних организација, на територијама

Земунa и Сурчина. После пређеног пута од 25. година, гледајући из садашњег угла, како каже председник УВПС, може се рећи да није основано удружење, требало би га измислити. Зато смо захвалили оснивачима, јер су основали добровољну, невладину, недобитну, интересну, социјално-хуманитарну, патриотску, нестраначку организацију, са солидном базом за остварење циљева. Тешко је побројати све заслужне чла-

нове нашег удружења. Навешћу неке међу једнаким: Станко Борота, Цветко Јокановић, Јово Вујиновић, Златомир Грујић, Трајче Митушев, Љубомир Станковић, Милан Гаврић, Љубиша Величковић, Драгољуб Лазић, Нинко Радић, Милан Бига и Драгош Бадњар, рекао је Славко Дошеновић.

Општинска организација у свом саставу има Батајницу, околна села, приградска насеља и удружење из Сурчина, броји укупно 1335 чланова, од тога мушкараца 905 или 67,79%, а жена са породичном пензијом 430 или 32,21%. Укупно је учлањено 98,5% војних пензионера. Природни одлив чланова је велики.

Најстарији пензионер је Драго Соломон, са 98,5 година, а још пет пензионера имају више од 95. година: Милош Чуровић, Вељко Блечић, Сретко Матијаш, Вукашин Дељанин и Живко Ђорђевић.

На скупу је речено да има назнака да би се пензије могле вратити у систем одбране, то јесу Фонд за СОВО.

Приведено је крају усклађивање пензија од 2008 до 2015. године (6,57%), а 4,21%, нажалост, остаје као споменик неправди, јер је редовно повећање у то време, за тај проценат урачунат као

ванредни, а највиши суд ове земље нас није разумео.

Ниво здравствене заштите није као раније. Наслоњени смо на ВМЦ Нови Београд који је оптерећен великим бројем корисника здравствене заштите. Враћено је издавање рецепата за лекове на два месеца.

Укупно 140 чланова КВП у Земуну нема решено стамбено питање. Охрабрује решеност државе да у што скорије време анулира све стамбене проблеме, како активних припадника војске Србије, тако и војних пензионера.

Интерно гласило „Војни ветеран“ је хроничар пензионерске популације, прилагдљив КВП, па уз сајта удружења правовремено и квали-

тетно информирате чланове.

Добра сарадња остварена је са локалном самоуправом Земун, Оп Ор Нови Београд, Удружењем пилота, војним одсеком, СУБНОР-ом, предузећем *Статус Стил* и другим удружењима и организацијама.

Заслужнима су уручена признања. Плакета УВПС додељена је генералу у пензији Луки Кастратовићу. Захвалница је уручена Стеви Чушићу. Општински одбор је доделио седам захвалница и 28 књижа. Прелазни пехар за најбољу месну организацију припао је МО „Центар“. Цветко Јокановић је награђен седмодневним путовањем у Македонију и Грчку које је под називом „Путевима јунака српске војске“ организовало УВПС. Милан Бига је добитник сабљице „Матеја Ненадовић“, Славка Вешковић — макете храма „Свети Сава“, Драгош Бадњар — ручног сата и Славко Дошеновић — макете „Београдски победник“.

Генерал у пензији Лука Кастратовић, захвалио је у име награђених. Скупу су се још обратили генерал у пензији Божо Бабић, затим Остоја Поповић, Војислав Стојановић, Шпиро Безбрадица и Аца Вукосављевић.

Трајче Митушев

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у октобру 2018. године

ПОЗИТИВНО РЕШЕНО 16 ЗАХТЕВА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Извршни одбор је на седници одржаној 7. новембра 2018. године, размотрио захтеве достављене у октобру 2018. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника;

ОпОр Вождовац ПА: 34.000,00 - по члану 7.714,11 динара;
ОпОр Крагујевац РЗ: 31.000,00 - по члану 11.540,83 динара;
ОпОр Вождовац ОЖ: 31.000,00 - по члану 12.215,13 динара;
ОпОр Нови Београд НМ: 31.000,00 - по члану 9.261,68 динара;

ОпОр Нови Београд ПН: 34.000,00 - по члану 10.621,83 динара;

ОпОр Земун ЗМ: 27.000,00 - по члану 11.110,45 динара;

ОпОр ЗемунТМ: 31.000,00 - по члану 13.104,70 динара;

ОпОр Смедерево СЈБ: 34.000,00 - по члану 11.293,87 динара;

ОпОр Краљево РМ: 34.000,00 - по члану 8.968,30 динара;

ОпОр Нови Београд АД: 34.000,00 - по члану 12.767,36 динара;

ОпОр Ужице ММ: 31.000,00 - по члану 13.053,93 динара;

ОпОр Чачак МГ: 31.000,00 - по члану 12.580,52 динара;

ОпОр Зрењанин СГ: 34.000,00 - по члану 4.691,37 динара;

ОпОр Зајечар МЗ: 34.000,00 - по члану 12.554,39 динара;

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5. а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,

ОпОр Суботица ДБ: 12.000,00 - по члану 23.376,64 динара

ОпОр Чукарица ДЈ: 20.000,00 - по члану 25.343,34 динара

Новчана средства су уплаћена на текуће рачуне 8. новембра 2018. године

Захтеви који су достављени у октобру су сви решени. Захтеви који буду достављени од 1. до 30. новембра 2018. године биће решавани почетком децембра 2018. године.

Извршни одбор

Завршница здружене, вишестепене и једностране тактичке вежбе са бојним гађањем „Век победника 1918-2018“ одржан је 10. новембра поводом обележавања стогодишњице завршетка Првог светског рата, у част и славу српских јунака који су извојевали велике победе и слободу за своју Србију. У вежби је учествовало око 8.000 припадника Копнене војске и Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране, 645 борбених система и средстава и 24 ваздухоплова. Вежба се изводи по теми „Припрема и употреба снага за реаговање Војске Србије“, истовремено на 10 локација - полигонима „Пасуљанске ливаде“, „Пештер“, „Тител“, „Међа“, „Боровац“ и „Орешац“ и у рејонима Великог Јастрепа, Зворничког језера, Сремске Митровице и у Војној академији Београду.

Најзначајнији борбени системи Копнене војске који су учествовали на вежби су тенк М84, борбено возило пешадије М80, самоходна хаубица 122 мм „Гвоздика“, борбена оклопна возила ПОЛО М83 и БРДМ-2, топ хаубица 152 мм „Нора“ и вишестепени лансери ракета „огањ“ и „пламен-С“, самоходна лансирајућа оруђа „стрела 10М“ и „стрела 1“, борбено полицијско возило М-83, мали „Милош“, бродови, реморкери, чамци, амфибијска возила, радар „Жирафа“, теренска возила „Хамер“, „Дефендер“, инжињеријска, теренска и друга специјална возила.

Из састава Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране на вежби су учествовали МиГ-29, „орак J22“, „Галеб“, и АН-26, хеликоптери „Гама“, МИ-8 и МИ-17, систем „КУБ“ и радар АН ТПС-70.

Приказана су и средства која ће ускоро бити уведена у наоружање Војске Србије, борбено возило „Лазар-3“, систем „пасарс“ и хаубица 155мм Б52 „Нора“.

Употребљавани су и оптоелектронски склопови, заштитна балистичка опрема, велики број новог и савременог пешадијског и стрељачког наоружања и средства наоружања и опреме из пројекта „1500“ којима се опремају пре свих јединице за специјалну намену и задатке. Министарство одбране и Војска Србије определили су се да великом војном вежбом, каква одавно није виђена у Србији, покаже својим грађанима да је Војска Србије спремна и оспособљена да брани и одбрани своју Србију и сваког нашег грађанина. Вежбу су извели официри, подофицири и војници исте части и достојанства какви су били њихови узорци из славне Српске војске.

Приказом достигнутог нивоа оперативних способности, Војска Србије потврђује да је снага спремна да чува мир, у региону и Европи, као што и данас чува мир у свету на бројним кризним жариштима, под окриљем Уједињених нација и Европске уније.

Војска Србије опрема се и припрема управо да би се очувао мир и стабилност на Балкану, на коме желимо напредак, бољи живот и бољу будућност за младе генерације.

Оцењујући предузете активности, министар Вулин рекао је да вежба као што је ова не може да се припреми за месец дана, ни за пола године ни за годину.

- Вежба као што је ова припрема се де-

Са вежбе „Век победника 1918-2018“

СПРЕМНИ ДА САЧУВАЈУ МИР

Министарство одбране и Војска Србије определили су се да великом војном вежбом, каква одавно није виђена у Србији, покаже својим грађанима да је Војска Србије спремна и оспособљена да брани и одбрани своју Србију и сваког нашег грађанина. Вежбу су извели официри, подофицири и војници исте части и достојанства какви су били њихови узорци из славне Српске војске.

ценијама, вежба као што је ова припрема се са војском која је у стању да једновременно на 10 места не само вежба, већ је у стању да на 10 места прими борбу. Мало је армија у свету које могу у тако кратком временском периоду да се организују, изађу на толико различитих праваца и одговоре на сваки захтев. Највећа вредност ове вежбе је у томе што смо показали војску баш онакву каква јесте, војску која испуњава све своје задатке, као што би их испуњавала у рату. Ово нису комбиноване јединице, ово су органске јединице, онакве какве оне јесу и радиле су баш оно за шта су припремане и за шта су обучаване. Вежба као што је ова не може да се припреми у месец дана и она је плод великог напора, велике упорности, великог стрпљења и великог поверења у Војску Србије, нагласио је министар Вулин.

- Небо изнад Србије је слободно, Србија је слободна и тако ће бити докле год има овакву Војску и овакве људе који чине војску. Зато бринемо о њима, о њиховом стандарду, о стандарду њихових породица, зато ћемо поново имати повећање плата и даље имати бољу технику, опрему, као и стамбену изградњу. И као што ви-

дите, зато заслужујемо и поштовање и љубав читавог нашег народа. Вежбу оцењујем као „врло добру“, вежбу оцењујем као разлог за понос сваког нашег припадника, али и сваког грађанина наше земље, закључио је министар Вулин.

Како је истакао генерал Мојсиловић, закључак вежбе је „да су остварени сви циљеви који су планирани“.

- Одлучност, способност, храброст, однос наше државе према нашој војсци и Војске ка држави чини Војску Србије непоколебљивом да и даље буде у функцији свога народа, рекао је генерал Мојсиловић.

Вежба је заснована на одлуци председника Републике Србије, смерницама министра одбране и наређењу начелника Генералштаба Војске Србије. Одговоран за планирање, организовање и извођење вежбе био је командант Копнене војске генерал-потпуковник Милосав Симоновић, а руководиоца вежбе је био бригадни генерал Владета Балтић.

Активни састав Војске Србије обучен је за све изазове и претње које могу да заде-се Србију и њен народ.

Забележено у компанији
„Први партизан“ у Ужицу

ПЕРЈАНИЦА НАШЕ ОДБРАМБЕНЕ ИНУСТРИЈЕ

Добра страна је што смо познати у свету и врло радо траже муницију са ознаком „ПП“. Зашто? Нашли смо спој високог квалитета и конкурентне цене. На Западу је човек плаћен 2000 евра, код нас упола мање.

Материјал је свугде исти. Просечна плата у нашем предузећу је изнад 600 евра. И колико год даш, људи траже више, изјавио је за „Војни Ветеран“ генерални директор дипломирани инжењер Добросав Андрић

Када је реч о производњи наоружања и муниције све је, из разумљивих разлога, обавијено неком врстом вела тајне. Веома важан ослонац одбрани представља управо наменска индустрија, јер је у регионалним и светским оружаним сукобима отежано снабдевање муницијом и другим средствима. А имати своју производњу, значајна је предност.

Једна од наших најстаријих фабрика, али и најуспешнијих јесте свакако „Први партизан“ из Ужица која је ових дана обележила девет деценија постојања. То је и био разлог да разговарамо са генералним директором Добросавом Андрићем, стручњаком надалеко познатим, који има изузетне заслуге за стављање тог предузећа из веома тешке ситуације на ноге, за вишегодишње напредовање и технолошки развој и за обликовање савремене компаније, познате готово на свим светским меридијанима. Ових дана директор Андрић поново је изабран на ту функцију, што, вероватно, највише говори о његовој стручности.

Како је било те 1998. године, када сте постали директор, питамо Андрића.

—Фигуративно ћу рећи: угурала ме нека маса у ову канцеларију и склонила се. Оставили ме и пријатељи и они који нису пријатељи. Радници су очекивали плату, као да сам мафијоничар. А ја као одговоран човек, где ћу, шта ћу, морао сам све да чиним како бих покренуо токове. Жиро-рачун у том часу био је већ пет година блокиран. Време продужених санкција. Људи посвађани међу собом. Из прикрајака гледају како ће инжењер да обезбеди плату. Немаш за шта да се ухватиш. Као да ме све чека у заседи. Један једини прилив била је 240.000 долара испоруке муниције за Јемен. Све друго је било мрак. Дугови банкама — 65 милиона долара. Највећи оптимисти су ми предвиђали три месеца опстајања на положају. А онда, неким потезом, оставиш утисак, па ти људи верују. Мало-помало градили смо ново предузеће. Имао сам касније поверење од целог војног врха. Мучили смо се све до 2005. године. Европа нам је укинула санкције 2003, а САД 2005. године.

— Ја у јуну именован, а у новембру смо већ обележавали 70 година фабрике. Две-ста људи дошло у тим условима, а ти причаш о историји. Не знаш шта да кажеш. Тада и сада разлика је као Бог и шеширија. Прва борба била је она да деблокирам жиро-рачун, да предузеће може да функционише. То је учињено отприлике после шест месеци. Било је запослено 1650 радника, али смо због санкција морали да тај број сведемо на свега 500 људи. Када су поспо-

Стратег и предводник позитивних промена: дипломирани инжењер Добросав Андрић

ви кренули, све више смо примали људе у радни однос. Упослили смо још 1200 радника.

Да ли вам је у то време развој био у другом плану?

—Никада нисмо престали да се бавимо развојем. Добра страна тих мука под санкцијама је чињеница да смо сачували кадрове. И инжењере и добре мајсторе. Стратешки увек половину капацитета ангажујемо за ловачку и спортску муницију, а другу половину — за војничку муницију. Спортска и ловачка представљају константу са мало померања. „Запосели“ смо готово све главне државе света. Њих око 70 одсто.

—Добра страна је што смо познати у свету и врло радо траже муницију са ознаком „ПП“. Зашто? Нашли смо спој високог квалитета и конкурентне цене. На западу је човек плаћен 2000 евра, код нас упола мање. Материјал је исти свугде. Просечна плата у нашем предузећу је изнад 600 евра. И колико год даш, људи траже више. С друге стране да бисмо били конкурентни на светском тржишту треба ићи на аутоматизацију производње. Императив је мењати опрему. Врло често од старе машине надградимо нову. Та стара опрема добра је за програме спортске и ловачке муниције. За војничку муницију захтевају се већи капацитети.

Према расположивим подацима „Први партизан“ стално инвестира у развој и нове технологије.

—Године 2010 или 2011. из много разлога

смо ушли у велики пројекат који смо назвали модернизација производних капацитета. Да би прошли јефтине, пошто смо највећи део производње обављали под земљом, схватили смо да се треба преселити у надземне објекте. Имали смо велике трошкове. На пример клима тамо ради 365 дана у години. Такође је велики апарат људи који одржавају тамошњу инфраструктуру. Они, због отежаних услова рада, имају право на додатке плати, бенефицирани радни стаж и друге бенефите. То је економски разлог пресељења капацитета изнад земље. Други је аспект безбедности. Применили смо највише стандарде који обезбеђују безбедност, али постоје још напреднији стандарди који се могу применити у надземним објектима.

—Подземни објекат смо напунили опремом и нема комфорног начина да се убацују нове машине. Када се уведу нове, савремене машине, подиже се капацитет. Анализирајући ситуацију, дошли смо до података да бисмо пресељењем производње у надземне објекте могли да уштедимо милионе евра. Значи: неопходан је излазак из подземног објекта. Саградили смо халу од 4.500 квадрата и ту објединили производњу. Направили смо то са зрном, па са чауrom. Купили смо неке хале, порушили их до стубова и све инсталације урадили наново. Те две фазе смо решили, а остали су за финале елаборација, паковање и стокирање муниције. Сада кад подижемо неку грађевину, то чинимо са повећаном квадратуром, да бисмо могли да убацујемо и нове машине. То додатно подиже стандард фирме. У току је градња око 20.000 квадратних метара. Обезбеђујемо довољно простора за импите и магацине готових производа.

Шта вам је Влада Србије помогла када је реч о новим објектима чија је изградња у току?

Када је о локацији реч, Влада је прогласила јавним интересом. У пракси смо добили на употребу 74 хектара. Радимо на надокнади шуме нашој држави Србији. Минулих година, на предлог Министарства одбране, Влада је доносила одлуку да војна индустрија не уплаћује дивиденду у буџет, већ да тај део остане индустрији за унапређење производње. Влада је издвојила 50 милиона евра за инвестиције. Нама је припало четири милиона евра. Строго наменски смо утрошили та средства.

Како је било 1999. године, у време рата?

—Једина фабрика одбрамбене индустрије која није бомбардована био је „Први партизан“. Радили смо у три смене као у најбољим данима. Водили смо рачуна о свему. Могли су да нас гађају сто година, али ништа не би тиме постигли. У подземном објекту радило је 1200 људи у три смене. Предвидели смо сваку ситуацију и за то припремили одговарајуће мере...

Зашто нас нису бомбардовали? Ово је фабрика стрељачке муниције, није у питању производња енормно разорног материјала. Пре бомбардовања смо били веома познати у САД. У граду се тих дана агресивно, у кулоарима, причало: Има наш директор везе у САД.

Шта ће донети нови капацитети?

Када окончамо изградњу и опремање, моћи ћемо да производимо и више. Садашњу производњу и приходе између 90 и 100 милиона долара годишње увећаћемо за 30 одсто. Од тог прихода и држава добија сво-

Сваке године технолошки ниво производње се унапређује и набавкама моћнијих машина

је. На тај начин јачи смо на тржишту. Налазимо посао и од тога живимо.

Сада је веома тражена муниција 12,7 мм. У стању смо да производимо 10 милиона јединица муниције тог калибра.

Нови производни погон који смо почели да градимо на Белој земљи отвара могућност производње још око 50 милиона јединица годишње и што је најважније и испуњење обећања да ћемо последњу подземну халу за производњу, такозвану „Рупу“, коначно иселити у нове погоне. Нови производни погон за комплетирање и паковање муниције, са својим око 20 хиљада квадратних метара и роком завршетка од 15 месеци, круна је нашег пројекта модернизације, јер повећава капацитете, уопшљава нових 200 радника и подиже ниво квалитета и безбедности на највиши ниво – нагласио је директор Андрић и додао да ће на тај начин фабрика и њени радници добити комфорне и савремене радне просторе.

Која је највећа узданица „Првог партизана“?

Квалитет је кључан за нашу ознаку „ПП“. Многи војници у иностранству се радују када чују да њихова држава купује муницију од „Пипи“ компаније. Инспектор из државе која је купила нашу муницију послат је да са екипом преконтролише квалитет производње. Дошли су на пријем произведене муниције и на улазу код портира уочили су добро им познат лого „ПП“.

Инспектор је реаговао речима: Јао, зар су нас послали да контролишемо један „Пипи“?

Шта може у наредним годинама да се очекује од развојног дела компаније?

Тај сегмент довољно је јак да сваке године обезбеђујемо више нових калибара. Инжењери морају стално да смањују трошкове. Производимо неколико стотина различитих калибара. И оне источне и оне западне провинијенције. Наш понос је наш каталог. Имамо предност у односу на многе

ИЗ ИСТОРИЈАТА КОМПАНИЈЕ

Прича о предузећу „Први партизан“ започиње двадесетих година минулог века. Оснивач фабрике Јаков Пошингер је 1927. године, у сарадњи са војском и владом Краљевине Југославије, пресељено своју производњу из Крања (Словенија) у Ужице, а након набавке машина погони су били опремљени за производњу ловачких пушака и пиштољске муниције.

Фабрика је почела са радом 1. маја 1928. године у касарни „Стеван Немања“ у Крчагову, са 150 запослених. По завршетку Другог светског рата, 5. септембра 1947. године, ФОРУ је добила ново име „Први партизан“ и постала власништво државе. Крајем седамдесетих година предузеће „Први партизан“ почело је изградњу нових погона и објеката што је омогућило повећање капацитета и увођење нових производа.

произвођаче муниције јер човек када дође у фабрику може да купи из муницијског програма све што му треба. Ако купац уђе у неку малу фабрику, набавља само оно чега тамо има и онда мора да оде у друге фабрике, да би купио целокупни асортиман који му је потребан.

Да ли у довољној мери сарађујете са компатибилним институцијама?

Трудимо се да негујемо добре односе са свима. На стручном плану, спортско и ловачку муницију радимо сами. Када је о војној муницији реч, или добијамо податке или параметре дефинишемо са одређеним институцијама. Довољно смо кадровско јаким, да би неке ствари могли да урадимо и без ичије помоћи. Ми радимо тимски. Истичем сарадњу са Војнотехничким институтом и Техничким опитним центром, а и са тактичким носиоцима за одређене врсте муниције. Годину дана смо са „Заставом“ радили муницију за пушку 6,5 мм стандардних и побољшаних карактеристика.

Каква је контрола производње?

Имамо улазне контроле. Вршимо контролу свих импута, без обзира што производњач обезбеђује потребне атесте. Обављамо ригорозне контроле квалитета. Интерна контрола организована је по фазама, а финале је завршна контрола.

Колико се често појављујете на сајмовина наоружања и војне опреме?

Обавезно се појављујемо на два велика светска сајма. Један је у јануару у Лас Вегасу и други у првој половини марта у Нинбергу, у Немачкој. Много се наручи тада купи. На београдски и новосадски сајам лова и риболова појављујемо се више из куртоазије. За наше ловце произведемо потребну годишњу муницију за само две смене, подвукао је Добросав Андрић.

Нико не може да оспори чињеницу да је ужички „Први партизан“ данас савремена компанија која своје производе извози широм света и која своју широку понуду константно обогаћује новим производима. „Први партизан“ је и друштвено одговорна фирма. У границама могућности помаже финансирањем културног и спортског живота, доприноси одређеним манифестацијама. Речју: знају шта је мука.

Звонимир ПЕШИЋ

ОЧЕКУЈЕ СЕ НОВА ГЕНЕРАЦИЈА МУНИЦИЈЕ

Привредно друштво „Први партизан“ а. д. из Ужица обележило је (23. новембра) 90 година постојања и рада. Тим поводом, вршилац дужности помоћника министра одбране за материјалне ресурсе др Ненад Милорадовић и генерални директор „Првог партизана“ Добросав Андрић свечано су пустили у рад реконструисану халу са линијом за производњу чауре 12,7 мм и положили камен темељац за нови производни погон те фабрике за комплетирање и паковање муниције на Белој земљи недалеко од Ужица.

Помоћник министра Милорадовић подсетио је да је година за нама година великих јубилеја, не само наше ратничке историје, већ и наших фабрика наменске индустрије, као што је и овај – девет деценија постојања и рада ужичког „Првог партизана“.

То сведочи о томе да је дугогодишња стратегија ове државе да направи и инвестира у своју одбрамбену индустрију врло успешна и уверава вас да ће држава Србија наставити са таквом стратегијом. Осим што је једна од најстаријих, „Први партизан“ је једна од најуспешнијих фабрика Одбрамбене индустрије Србије. Ова фабрика је, сопственим снагама, захваљујући свом добром положају на светском тржишту, у последњем периоду инвестирала око 25 милиона евра у обнављање својих технологија. Држава Србија је инвестирала четири милиона евра директних, као и око 15 милиона евра индиректних инвестиција – нагласио је Милорадовић, додајући да погони чија градња започиње, треба да увећају приходе предузећа за око 50 одсто.

Према његовим речима, оно што је за одбрану наше земље и за напредак српских одбрамбених технологија од још већег значаја је увођење нових технологија, које треба значајно да унапреде борбену способност.

Очекујемо нову генерацију муниције која ће значајно унапредити ефикасност стрелачке ватре, као и ватре стрелачких борбених возила, пре свега у наоружању Војске Србије. Та муниција треба да донесе и нови квалитет који та фабрика износи на светско тржиште – нагласио је Милорадовић истичући да сличан задатак имају и све остале фабрике српске одбрамбене индустрије.

На примеру „Првог партизана“, рекао је Милорадовић, као и на примерима осталих фабрика из српске наменске индустрије, види се да улагање у Војску, одбрану, а пре свега у борбену индустрију никада није само трошак, већ доноси и огромне извозне, технолошке и макроекономске користи за државу.

Свет у великим променама

САЈБЕР ПРЕТЊЕ И ОДБАРАНА

Развој информационих и комуникационих технологија променио је из темеља модерно друштво за нешто више од 30 година. На један начин га је ојачао, чак и демократизовао, али га је у другим областима екстремно ослабио. Егзистенција једног човека, успех једног предузећа или напредак друштва, на безброј начина постали су зависни од комплетности и отпорности у функционисања критичних инфраструктура. Информациони и комуникациони технолошки системи који су од сајбер напада, постали још рањивији.

Сложеност умрежених информационих структура као и њихове интеракције са физичким и људским процесима водила је ка томе да се није више могло развијати само пуким гомилањем техничких средстава. Једна од више дефиниција овог појма гласи: „Сајбер простор је оперативни простор у коме се подаци прикупљају, чувају, преносе, обрађују, класификују, кодирају, приказују и у физичке акције претварају» (R.Hüssy).

У модерној правној држави се као веома важно логично поставља питање: који органи власти, за које случајеве су одговорни и како је регулисана сарадња тих органа. Претња може искрснути унутар неколико минута или сати. Због тога је потребна брза и енергична реакција. Дуготрајне и испразне политичке дискусије о компетенцијама у таквој реакцији никако не смеју да ометају или чак саботирају елиминисање могуће претње.

Обично се мисли (погрешно), да се сајбер (кибер) претња деси (види) само тада ако се посети погрешна *Web* страница или отвори прилог поште *spam*. Пракса нам указује, да поред овога увек постоје претње као планирани и енергични напади који се изводе против људи и система. За то потребна средства су све квалитетнија и могу се набавити на тржишту (на пример на интернету) за скромна финансијска средства.

Једна од веома штетних последица циљаног сајбер напада може бити губитак осетљивих информација, што би даље могло узроковати хаотично стање у управљању веома важним пословним процесима током више месеци и година. Овај облик претњи у стручном језику зове се „Advanced Persistent Threat“ (T.Parker).

Нападач и рањивост система

Чињеница је да модерни информационо-комуникациони системи имају много „безбедносних рупа“. Истовремено и способности за њихово коришћавање су прилично порасле. Истраживање и ширење информација и метода о упаду у информационо-комуникациони систем (ИКС) су без ограничења, готово легални. За то потребан алат се може лако набавити на тржишту. Трошак да се ова рањивост најпре препозна, а у другом кораку да се отклони је врло велик. Верује се да „нападач“ може сразмерно лако да изведе успешан на-

ПИШЕ:
мр Здравко
Зељковић,
пуковник у
пензији

пад на незаштићене системе и податке са неопходним Know How. Додатни отежавајући фактор претпоставкама о постојању многих рањивости система је то да су веома мало познати потенцијалним корисницима. Одговор како да се овај проблем отклони, до данашњег дана недостаје. Такве рањивости у стручном језику се зову «O-day Vulnerabilities» (R.Naraine). Трошкови за набавку једног високо квалитетног O-day Vulnerability за добијање нпр. код Windows 7 администраторских права или да се уз Adobe Acrobat Reader прокријумчари један страни код (шифра) данас износи 10 до 50.000 USA \$. Злогласни STUXNET (црв) узроковао је такве четири рањивости. Осим тога, рањивости система настају и због тога што разне обавештајне службе користе снагу сопствене националне информационе и комуникационе индустрије на тржишту за стратегијске циљеве (на пример за прибављање информација). Оне располажу детаљним знањима о таквим рањивостима или чак захтевају да у производе буду уграђена „задња“ врата. Такве акције су увек повезане са знатним ризицима, јер само један несмотрен поступак са информацијом може имати далекосежне последице.

Заштита од сајбер напада на техничком нивоу представља асиметричну борбу између нападача и систем оператора. То не би смело у наредном периоду тако и да остане. Отпорних система на напад има мало, пре свега због притиска тржишта и тенденције да функционалност и комфор имају предност у односу на безбедност система?!

Истовремено, пажња корисника информационо-комуникационих система помера се од чисте заштите ка одбрани од напада у оперативном смислу, тј. раног препознавања аномалија, али и проверавање

актера укључив поступке и намере које су данас најмање толико важне колико и на пример један добар оператор система. Разуме се, не може сваки предузетник себи да приушти тако велики трошак (конкурентска борба и специфичне примене трошкова). Нарочито код критичних инфраструктура (електроенергетски систем, железнице, ПТТ итд.) захтева се повећано преузимање одговорности од стране државних органа.

Лансирање црва и вируса

Појмови сајбер простор и сајбер претња нису нови. Већ се 80-тих и 90-тих година примећен је да растући значај информационе технологије значи и њено умрежавање које се такође показало новим безбедносним изазовом. Исто тако, филмска индустрија у Холивуду као и специјалисти из техничких и безбедносних области су ово проблематизовали. Први компјутерски црв је био програмиран већ 1971. године и проширио се на ARPANET (претходник интернета). Уопште, први дигитални компјутер био је израђен са циљем криптоанализе немачких стратегијских информација 1943. године под именом «Colossus-Maschine». Овај важан подухват био је тек 80-тих година дешифрован у британском Bletchley-Parku.

Током 90-тих година, а посебно од 2000. године „лансирани“ су бројни компјутерски црви и вируси. Иако се ту радило само о „игралишту“ за аматере, ипак су у неким случајевима проузроковане знатне штете.

Вирус „I LOVE YOU“ је један од најпознатијих примера из тог времена.

Професионализација и подела рада у сајбер криминалу је почела у првој половини последње деценије 20. века. Већ тада је било јасно, да је први пут развијена једна претња глобалних размера. Претпоставља се да сајбер криминалитет своје порекло вуче са периферије бившег СССР-а, Кине, Јужне Америке или неког великог града у САД. Циљани напади до средине последње деценије били су релативно ретки.

Вандализам и облици претњи данас

Закључак би био погрешан, ако би се ова претња у сајбер простору редуквала само на чисто информатичко-безбедносне случајеве. Много је важније идентификовати починиоце и њихове мотиве, како би значај њихових напада на време препознали.

Наводимо шест (односно седам) облика претњи и њихових генеричких форми. Ова подела није закључен листинг могућих степена претњи. У обзир се морају узети мешовити облици, међустепенени и њихова еволуција током времена.

Посебни догађаји, политичке или привредне напетости, незадовољство или позив на протест појединаца воде ка томе, да они или мање групе намеравају да нападну државу или њену инфраструктуру, да би дестабилизовали земљу или неку организацију и њене репрезентативне симболе и да их са једном „сајбер казном“ приморају да обуставе рад. Ово је био случај у Естонији 2007. Године, када је одлучивано о уклањању једног споменика подигнутог за време СССР-а. Због тога се земља нашла више седмица под јаким „паљбом“ сајбер нападача. Такви напади про-

Светска интернет мрежа осим многих благодети ствара и огромне проблеме

тив приватног предузетништва, чињени су у скорије време у Швајцарској али они не представља ништа ново. Услед великог пораста мобилизаторског потенцијала дигиталних социјалних мрежа као што су *Twitter* или *Facebook*, које већ имају више од 600 милиона чланова, таква догађања ће добијати на значају.

Логика и динамика маса развија се тамо где неко други понуди нешто више. Мотивација за оваква настојања могла би да добију финансијски карактер или чак социјалну награду (друштвено признање). Такви напади могу да проузрокују значајне штете имиџу и застоје у функционисању инфраструктуре. Колатералне штете које, пре свега због комплексних веза настају у инфраструктури, најалост нису реткост и стално расту.

Са пратећим физичким акцијама против делова постојећих инфраструктура у спектру од простих „ознака“ (исписивања) па даље све до разарања мора се такође имати у виду. Сасвим је могуће да појединци и организације у оквиру таквих вандалских аката намеравају да открију поверљиве податке. Непосредне последице по грађане и предузетнике могу бити знатне сметње и штете (расположивост услуга, углед, губитак новца и продуктивности итд.).

Такве акције могу трајати данима и недељама са различитим временским шпиковима.

У будућности се може рачунати са њима бар из два разлога: прво, јер се добро виде и друго – медијски су веома атрактивни.

Иако ова дела недвосмислено испуњавају критеријуме постојања кажњивог дела, извођење доказа и идентификација „људи из позадине“ је веома тешка. Ово поред осталог и због тога што маса нападнутих људи са различитим пореклом, мотивима, инструментима, занимањима итд. могу починиоце кривично-правно гонити само уз енормне трошкове. Ни већина држава ово не може себи приуштити! Често, као решење остаје само то да се ове махинације благовремено открију и прате, а штете сведу на минимум.

Криминалци веома мобилни и организовани

Појединци или организације могу из различитих криминалних мотива (превара, крађа, уцена, клевета, фалсификат итд.),

из сопствених интереса или по налогу треће стране, користити многе информационе методе и ресурсе. Позадина ових криминалних аката може бити финансијске природе, личне користи, али такође и конкуренције.

Дискретно учешће држава у позадини таквих случајева, све до налога у циљу шпијунаже или пропаганде није реткост.

Криминалци су врло мобилни и добро организовани, изналазе и веома вешто користе правне празнине. Граница криминала и терористичких организација, које користе сличне методе да би стекле финансијска средства није оштра нити јасна. Поступци нападача су врло специфични и усмерени ка циљу. Насупрот вандализму, такви случајеви немају циљ да утичу на постојећи систем или да буду видљиви, сем код појединачних типованих напада на поједине особе. Што су напади комплекснији, то ће бити потребно више инсајдерског знања и вероватније да ће ове акције најчешће остати сакривене. Ако пак буду откривене, оне се по правилу не могу ниједном одређеним починиоцу приписати. Гро успеха криминалних актера заснива се на „фактору човек“ који је истовремено једна од највећих слабости. Све методе „социјалног инжињеринга“, све до психичког насиља (телесне повреде, провале, застрашивања итд.) се користе за то. Криминалне акције трају прилично дуго (често месецима па и годинама) и углавном буду касно препознате. Али криминалне организације су стално под притиском императива успеха и времена, што их на срећу води повремено у грешке, а то значи и у „загрљај“ органа кривичног гоњења.

Шпијунажа као циљ

Да би се прибавили осетљиви подаци и информација, и на тај начин нпр. постигле предности у преговарању; да се постигну привредне односно политичке предности изводе се сајбер напади на информационе инфраструктуре. Починиоци користе скоро све методе обавештајних служби и своје акције планирају врло педантно. Актери могу бити државе, предузећа и приватна лица, који делују аутономно или координисано.

Сајбер напади по дефиницији су врло суптилни, циљани и добро организовани. Они су успешни тек тада ако остану неоткривени и не доспеју у јавност. У случају да актери у својим намерама ипак буду компромитовани, они морају своје органи-

заторе и спонзоре да прикрију, односно да истражне органе одведу на један или више погрешних трагова. Због тога је истрага таквих напада готово „немогућа мисија“ а кривично гоњење актера по правилу неуспешно.

Саботаже за стицање предности

Саботажа може бити политички, привредно или друштвено мотивисана. Кроз ометање информатичких, телекомуникационих и система за управљање, са њима повезани процеси исто тако могу бити ометани па и онемогућени. У екстремним случајевима то се постиже физичким разарањем инфраструктурних елемената. Због једноставности и ефикасности у првом плану су удари на пример на инфраструктуру у области логистике и транспорта или енергетике.

Починиоци то раде првенствено због тога да се постигне привредна или техничка предност у односу на конкуренте; као подршка за успех војне акције или да се рејтинг једне институције ослаби, односно да се углед једног органа власти уништи или у екстремном случају да се изазове колапс друштва или његових делова. Такве акције могу да буду изведене само са високо професионалним и увежбаним снагама које располажу са солидном логистичком подршком. Мање организације или појединци које располажу са поузданим информацијама и јаким мотивима за успешан напад, такође могу да причине знатне штете. „Величина“ нападача и број његових средстава нису више, како се класично мислило једино релевантни. „*Smart people*“ су исто тако опасни ако не и опаснији од броја људи и количине употребљених средстава.

Тероризам уз помоћ интернета

Политички мотивисане и за насиље спремне групе, религиозни или политички екстремисти могу ради утицаја на циљне групе користити терористичке методе. Такве акције могу бити усмерене на државе, физичка лица, симболе или институције, а често могу бити и насумичне. Рањивост једног друштва и његових инфраструктура у односу на сајбер нападе води ка томе, да се и сајбер тероризам са једним немарујућим потенцијалом нуди као ефикасна алтернатива или као „пратња“ напада експлозивом (варијанта: конвенционални напади).

Стицање техничких компетенција преко млађе генерације у оним слојевима становништва у којима има мало или уопште нема перспективе у будућности, представља велики и опасан потенцијал, јер се ти млади људи могу лако за такве акције регрутовати и употребити.

За терористичке организације Интернет има посебно високу вредност. За остатке разбијених терористичких организација из Авганистана, Јемена итд., Интернет је постао посебно драгоцен алтернатива за мобилизацију подмлатка. Ова платформа је од суштинског значаја за регрутацију, финансирање, обуку као и руковођење терористичким активностима. Уосталом, Интернет је за терористе централно ехо-средство и пропагандни медијум за представљање њихових акција. Ипак, и даље су им примарни циљеви терористички напади.

Великани светске науке: Михајло Пупин (4)

ХУМАНИСТА, ДИПЛОМАТА И ДОБРОТВОР

Захваљујући познавању учења француског физичара и астронома Жозефа Лагранжа (1736–1813), чију је „Аналитичку механику“ помно изучавао још док је био на Кембриџу, Пупину је пошло за руком да теоријски разоткрије могућност појачавања аналогних електричних осцилација, а тако и преноса гласа на већу даљину. Наравно, све оно на шта је теорија указивала требало је непосредно проверити у одговарајућој телефонској и телеграфској мрежи, што је било тешко извести јер је постојећи комуникациони систем, за време тестирања, требало искључити из употребе.

Да би то избегао Пупин је, користећи довољно дугачак проводник, у својој лабораторији фингирао међуградску и међудржавну телеграфску и телефонску везу. Он је, наиме, набавио пет каблова по 80 километара, чијим је повезивањем добио раздаљину довољну за практичну проверу свог открића. На крају је закључио да су говорне поруке биле разговетне, чак боље него што је очекивао после теоријског истраживања. Добре резултате добио је и када је посебним калемовима (касније названим његовим именом) повезао све каблове и поруке послао на још већу раздаљину. Потоње искуство допринело је да се „Пупинови калемови“ постављају у размаку од око 2 километра, ако је реч о подземним кабловима, а ако су посредни „ваздушне линије“, онда се то чини на удаљености од 8 до 10 километара.

Огромну своту новаца усмеравао српским имигрантима

После дугих теоријских и практичних провера, Пупин је, марта 1899. године, одржао предавање у Друштву америчких електротехничких инжењера, задржавши се, већма, на теоријској страни проблема, али су слушаоци ипак закључили да је реч о епохалном открићу од огромне практичне примене. Америчка телефонска и телеграфска компанија, за позамашну суму, убрзо откупљује његов проналазак.

Будући да је од најраније младости био васпитаван да изузетно цени и негује славне традиције својих предака, Пупин је огромну суму новца зарађеног на патентима одвајао за помоћ српским имигрантима који су, као и он, пут Америке кренули трубом за крухом. Никада није сакривао своја патриотска осећања, чак и онда када је то могло судбински да утиче на његов развој и образовање, као што је, рецимо, била побуна против друштвених неправди у време док је похађао панчевачку реалку или, касније, када се у Прагу придружио протестима младих због све чешћих покушаја Аустрије и Угарске да Словенима, тадашњим житељима велике империје, ускрате легитимна национална права. Иако је од 1884. до краја живота (1935. године) био далеко од отаџбине, није заборављао своје српско порекло. Нештедимице је помагао српску цркву и бројна исељеничка удружења чији је, најчешће, био челни човек, или се налазио у њиховом најужем руководству. Његова делатност у том погледу посебно је била изразита на почетку 20. века, у време вео-

Својим теоријским открићима и изумима на подручју телеграфије и телефоније Пупин је стекао светску славу. Данас се сматра једним од десет најзначајнијих научника свих времена у области телекомуникација. Наш велики научник никада није заборавио своје српско порекло. После Првог светског рата ангажовао се око збрињавања ратне сирочади у Србији, а познат је и његов допринос на Мировној конференцији у Паризу, када је претила опасност да знатни делови српских територија припадну другим балканским државама.

Пише
Влада РИСТИЋ

ма тешких и судбоносних историјских збивања кроз која је пролазила Србија, а касније и новостворена заједница јужних Словена.

Пупиновим залагањем створена је, 1909. године, јединствена исељеничка организација под називом Савез сједињених Срба „Слога“. Њему је пошло за руком да уклони разне партикуларистичке тежње појединих чланова нове асоцијације. Као председник „Слоге“ успева (1911) да подигне и Српски дом у коме је радила и мала штампарија.

Слање добровољаца у Србију

После аустроугарске анексије Босне и Херцеговине, Пупин се још жешће ангажује у раду разних исељеничких и добротворних организација. Окупља исељенике из Србије и Црне Горе, а „Слогу“ и „Србобран“ уједињује у Српски народни савез, са седиштем у Питсбургу и предаје га у надлежност млађим људима, који га бирају за доживотног почасног председника. Прикупља помоћ, при чему доста новца издваја и из властитог џепа, те информира америчку јавност о патњама српског и црногорског народа у време балканских ратова и Првог светског рата. Окупља и шаље у отаџбину добровољце, а када је Аустроугарска објавила рат Србији, Пупин покреће иницијативу за оснивање Централног одбора народне одбране.

Пошто је у то време Америка била неутрална, Пупиново ангажовање око слања

Проналазач са својим изумима

добровољаца било је на граници дозвољеног, тако да је само огроман углед што га је, као светски признат научник и проналазач, уживао у Америци био препрека да се, због нелегалних активности, не нађе у опасности од протеривања. Све док се Америка није умешала у Први светски рат, 1917. године, Пупин је показивао изванредну умешност, лукавство и дипломатску виртуозност. Од октобра 1914. па до краја 1915. године из Америке је у Србију отишло око 14.000 добровољаца. Да би то остварио, Пупин се повезао са представницима енглеских и италијанских институција код којих је испословао да српски добровољци превоз до отаџбине (преко Патраса и Напуља) плаћају свега 20 долара по особи, а побрину се и да они, осим финансијске потпоре, током дугог путовања, имају и другу материјалну и медицинску помоћ

Изумом нарочитих калемова Михаило Пупин је учионио прави бум у телекомуникацијама

Та његова активност није могла проћи незапажено у Србији. Напротив. Министар иностраних дела Краљевине Србије Милован Ђ. Миловановић обавестио је 1910. године Пупина да ће га краљ Петар именовати за почасног конзула Србије у Америци. На тој дужности Пупин је остао девет година.

Допринос на мировној конференцији у Паризу

Посебан допринос одбрани отаџбине Пупин је пружио на Мировној конференцији у Паризу. Због бројних проблема око одређивања граница Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца претила је опасност да знатни делови територије новонастале државе припадну другим земљама. Изузетно осетљиво било је разграничење са Италијом, сем осталог, и због тога што је, 26. априла 1915. склопљен тајни Лондонски уговор, којим су силе Антанте обећале Италији велике територије на уштрб државе јужних Словена. Михајло Пупин је у то време имао широк круг угледних пријатеља и познаника, међу којима је био и амерички председник Вудро Вилсон, што је навело Николу Пашића, председника српске владе, да упути позив Пупину да се

Матица српска у Новом Саду

придружи српској делегацији, што је наш научник и проналазач и прихватио. Пошто је 10. априла 1919. стигао у Париз, Пупин се састао са Пашићем и подробно проучио оправдане, мада тешко оствариве захтеве наших представника на Мировној конференцији.

Филигранском прецизношћу, каквом је као математичар могао да се подичи, Пупин је с Дагласом Џонсоном, америчким делегатом задуженим за решавање проблема у разграничавању европских држава после Првог светског рата, до детаља, понекад и исцрпљујуће упорно, разматрао оправдане и легитимне захтеве представника новонастале Југославије, чинећи већ ома много да Американци схвате (и прихвате) српске тежње. Био је искусан и вистрен преговарач, с великим смислом за дипломатију, а на руку му је, нема сумње, ишло и то што је лично познавао ондашњег америчког председника, министра иностраних послова, министра рата и многе млађе чланове америчке делегације, међу којима је био и његов негдашњи врло талентован студент Едвин Армстронг.

Боравак међу својима

По завршетку Првог светског рата Пупин наставља да помаже свом народу, улажући огроман труд и средства у сваку акцију коју би покренуо. Убрзо након окончања Версајске мировне конференције, на позив Николе Пашића посеђује Идвор, Панчево и Београд, где се суочио са тешкоћама везаним за опстанак ратне сирочади у Србији. По повратку у своју другу отаџбину оснива Америчко друштво за заштиту српске ратне сирочади, а из љубави пре-

ма мајци ствара посебан фонд при Српској краљевској академији – „Фонд Пијаде Алексић Пупин, из Идвора у Банату“, у који одмах прилаже 400.000 ондашњих динара као награду за 62 најбоља ученика из гимназија у Скопљу, Штипу, Битољу, Прилепу, Приштини, Призрену, Ђаковици, Тетову, Новом Пазару, Пећи и Дебру. Из ове суме је, по 100 динара, издвојено и за 60 годишњих стипендија сиромашним ђацима.

Пупинова помоћ била је посебно изражена приликом прикупљања и очувања уметничког блага, а материјално и новчано помагао је музеје, манастире, позоришта, уметничке колоније, издаваче књига и поједине сликаре. Милион динара издвојио је за „Задужбину Михајло Пупин“ при Народном и историјско-уметничком музеју у Београду, а посебним тестаментом обезбедио је „Привред-

нику“ „вечиту годишњу ренту од 2.000 динара“ за око 110 корисника. У свом родном Идвору Пупин је подигао Народни дом, а почев од 1929. године, помагао је и Матицу српску у Новом Саду. Универзитетским библиотекама слао је на стотине вредних, стручних књига и на тај начин подстицао стварање научне подлоге у образовању високошколаца.

Људи су добротвору, научнику и проналазачу узвраћали на себи својствен начин, па је Пупин био почасни доктор двадесетак најпознатијих универзитетских центара у Сједињеним Америчким Државама и Европи, међу којима су универзитети Колумбија, Џонс Хопкинс, Принстон, Њујорк, Џорџ Вашингтон, Калифорнијски универзитет и многи други. Почасни доктор универзитета у Београду и Прагу постао је 1929. године. Нису изостала ни друга угледна признања, додељивана најистакнутијим ствараоцима са подручја науке и технике, који су својим изумима мењали свет. Пупин 1902. године добија прву Златну медаљу Франклиновог института, а затим следе Хербертова златна медаља 1916. године и Едисонова златна медаља 1919. да би, пет година касније, добио чак два златна одлиčka – од Америчког радиоиnститута и Института друштвених наука и Џон Фрицову медаљу, 1931. године.

Пупину у част, на Универзитету Колумбија у Њујорку, изграђена је посебна зграда Одсека за физику, названа по њему. Ту огромну зграду Пупин је доживљавао као врхунац у остваривању његових упорних настојања да види најмодернију лабораторију на универзитету на коме је, као професор, провео више од 40 година и где је, не само он, дошао до многих значајних научних открића.

Славни научник, генијални проналазач и велики хуманиста Михајло Пупин умро је у Њујорку, 12. марта 1935, на исти онај дан када се пре 61 годину, бродом „Вестфалија“ отиснуо пут Америке.

(Крај)

Познати французи
о париском догађају без преседана

ПОВРЕДИЛИ СМО СРБИЈУ, РЕД ЈЕ ДА СЕ ИЗВИНИМО

Познати Французи, за „Новости“, о француско-српским блиским везама и срамоти која се десила на обележавању сто година од краја великог рата

Несрећни распоред званица на церемонији обележавања стогодишњице Првог светског рата у Паризу показао је и ону другу страну. Огроман број Француза, различитих политичких опредељења, узраста и функција, писци, политичари, потомци војника, реаговали су на ову несмотреност протокола која је бацила сенку на заједничку победу у Великој војни.

Огласили су се, тако, и Марин ле Пен, Жан-Кристоф Бијисон, Пјер Траније, Клеман Веј Ренал, Тјери Маријани... Хиљаде Француза остављало је коментаре на њихове поруке, изражавајући незадовољство протоколом на церемонији и одајући поштовање француско-српском пријатељству.

За „Новости“, тим поводом говоре истакнуте личности француског политичког, јавног и културног живота.

Главномандујући савезничких трупа маршал Франше д'Епере и регент Александар Карађорђевић, обилазе положаје.

ПАТРИК БЕСОН, ПИСАЦ: УПИСАНО У ИСТОРИЈИ

Без сумње, млади Емануел Макрон изгледа није довољно проучавао историју рата 1914-1918, иначе би знао колике жртве је, заједно са француским војницима, поднела

српска војска. На комеморацији 11. новембра, место нашег председника требало је да буде уз нашег, а не далеко од њега. Француско-српско пријатељство ће преживети ову моралну и политичку грешку, јер је оно уписано у историји, а Емануел Макрон само у садашњем тренутку.

ЖАН-МАРИ ЛЕ ПЕН, ОСНИВАЧ НАЦИОНАЛНОГ ФРОНТА: МРСКА МАНИПУЛАЦИЈА

Протоколарно место додељено председнику Србије

11. новембра у Паризу додатно ме је шокирало, јер представља део низа мрских историјских манипулација, које осуђујем већ деценијама.

ПЈЕР-АНРИ БИНЕЛ, БИВШИ МАЈОР И ОБАВЕШТАЈАЦ: ОБРАЗОВАНИ ЗНАЈУ

Огорчен сам, наравно. Нормално је што има толико реакција Француза

који се сећају Првог светског рата. Протокол за ову манифестацију, нажалост, није имао никакве везе са Првим светским ратом. Није, чак, организована ни војна парада. Француско-српско пријатељство је живо међу образованим људима. У француским школама данас сви говоре о бици на Соми, нико о Солунском фронту. Сећам се историје, и поред цене коју сам лично платио. Усправан сам човек. Историја је веома битна, јер су лекције из прошлости обећања за будућност.

АНРИ ЛАКАЈ, АДМИРАЛ У ПЕНЗИЈИ: ГОРАК УКУС

Почињена је веома тешка грешка. Потпуно је апсурдно да Србија буде скрајнута, имајући у

виду њене заслуге у Првом светском рату, а да Тачи буде у центру. Требало је да буде сасвим другачије. Било је и других полемика на обележавању стогодишњице, а све се завршило твитовима америчког председника против политике Макрона. Много горког укуса је остало после те церемоније.

ЖАК ОГАР, ПРВИ ВОЂА СПЕЦИЈАЛАЦА НА КИМ: ПОЛИТИКА НАД ОСЕЋАЊИМА

Реч је о неуспелој церемонији. Требало је да се обележи победа у Првом светском рату, а не

мир који је касније потписан у Версају. Почаст је морала пре свега да се ода савезницама које су победиле у том страшном рату, укључујући, наравно, и Србију, једну од главних сила победница, која је поднела веома велике жртве и имала изузетно важну улогу у коначном тријумфу. Немам ништа против Немаца, али није их требало стављати у центар. Шокантно је видети представника фантомске државе Тачија одмах иза Владимира Путина, а Александра Вучића негде у прикрајку. Политика се наметнула над памћењем и осећањима. Повредили смо Србију. Знао о чему говорим. Брат моје баке Жак Сеген дао је живот на Солунском фронту, за Француску и Србију.

ЖАН-ПОЛ БЛЕД, ПРОФЕСОР НА СОРБОНИ: БЛИСКИ ОДНОСИ И ПОРЕД ГРЕШКЕ

Треба релативизовати овај инцидент, јер не упућује на политичку намеру Јелисејске

палате. Неспорно је да су постојали грешка и гаф протокола, али то не долази од председника Француске Републике. Најбољи доказ за то је што ће Емануел Макрон ускоро посетити Београд, чиме се потврђује улога коју је Србија имала у Првом светском рату и коначној победи. Истовремено, предстојећа посета је и илустрација веома блиских веза између Србије и Француске, симболизованих Спомеником захвалности Француској, који ће Макрон лично открити после реновирања.

АЛЕКСИ ТРУД, ИСТОРИЧАР: РЕВАНШ ПОРАЖЕНИХ

У Србији је 1. новембара, на прослави сто година ослобођења Београда, амбијент био фантастичан. Амбасадор Мондолони

Српски и француски команданти обилазе прву линију Солунског фронта

Прво искрцавање српске војске на "острво спаса", како су Срби прозвали Крф, било је у пристаништу у Гувуји

Француски маршал **Франше д'Епере** је о српским војницима написао: „То су сељаци скоро сви, то су Срби, тврди на муци, трезвени, скромни, то су

људи слободни, несаломиви, горди на себе и господари својих њива. Али, дошао је рат. И ето како су се за слободу земље ти сељаци без напора претворили у војнике, најхрабрије, најистрајније, најбоље од свих. То су те сјајне трупе, због којих сам горд што сам их ја водио, раме уз раме са војницима Француске, у победоносну слободу њихове отаџбине...”

Регент Александар и генерал Франше на фронту 1918.

и државна секретарка Женевјев Даријесек су изузетно примљени. У том тренутку била је то демонстрација јаким веза између наше две земље. Тим пре сам још више био шокиран у Паризу, и због распореда на церемонији са Тачијем иза Макрона, и због истицања косовске заставе пре тога. Са Ангелом Меркел поред француског председника, и Изетбеговићем недалеко, то уопште није била комеморација посвећена Првом светском рату, већ мултилатералном свету данашњице. Све су побркали. Стекао се утисак да је реч о реваншу поражених. Реч је о недостатку културе људи формираних на медијском и образовном систему који не даје прави значај историји.

ПАТРИК МУРО, КОЛЕКЦИОНАР: ШОКИРАН САМ НЕПРАВДОМ

Љут сам и озлојеђен. Срамота је то што се догодило. Надали смо се нечему другом. Уместо тога,

довели су нам Ангелу Меркел и Ердогана. Шокиран сам због неправде која је учињена француско-српском пријатељству. Ред је да се извинимо Србима. Наставићу да присне односе између наших народа браним истом снагом и убеђењем. Идем по подне да обиђем српску локомотиву коју смо, уз заставе двеју земаља, поставили испред Војно-меморијалног комплекса „Инвалиди“, да је очистим од опалог лишћа и мало угланцам.

АЛЕН ПОКАР, ПИСАЦ: У ЧЕЛУ НЕМАЧКА И КОСОВО

Скандалозно је то што нисмо истакли земље победнице. Није учињена достојна част ни Србији, ни Италијанима, ни Енглезима. С друге стране, у челу су били Немачка и Косово! Реч је о Првом

светском рату а не о актуелним геополитичким односима. Срамота је што је тако испало. Пријатељство између Француза и Србије је јако. Морао би у Француској да се оснује почасни одбор који ће га неговати, да се јаче и боље чујемо. Довео бих у чланство много важних људи.

ЖАН-ЛИК МЕЛАНШОН, ПОЛИТИЧАР: ПРИВРЖЕНОСТИ БРАТСТВО

Наша странка Непокорена Француска жали и шокирана је због недостатка поштовања према српском народу поводом обележавања стогодишњице победе 1918. године. Подсећамо на нашу приврженост и братство са српским народом.

Горан Чворовић
ИЗВОР: „Вечерње новости,”

Тамо, у Паризу, данас РУГАЊЕ ИСТОРИЈИ

На маргинама свечаног обележавања
100-те годишњице победе у Великом рату

Сад је бар јасно да у Француској нема никакве разлике између државног и црквеног третмана гостију и њихових симбола током обележавања 100-годишњице победе у Великом рату. Црквене власти и „Нотр Дам“ су саопштили да су само следили позиве и протокол председничке Јелисејске палате. „Лоптање“ у међувремену око тога ко је одлучио да се у „Нотр Даму“, поред српске и савезничких заставе, истакне и застава једне насилне и илегалне творевине, било је начин исказивања „обзира“ званичног Париза према пријатељској Србији.

Француски председник Емануел Макрон, наравно, има права да позива у госте кога жели. На Србији је да сама оцени да ли је његов позив Председнику Србије израз истинског уважавања, с обзиром на чињенице и околности, или позив - из намере или непажње - садржи и дозу цинизма, лицемерја па чак и понижавања.

Присуство српског Председника на свечаности поводом 100-те годишњице победе у Првом светском рату у Паризу, уз исти третман српске и заставе тзв. „Републике Косово“, српског председника и називи председника једне криминалне творевине, може се јавности представљати овако или онако, зависно од оријентације политичара или медија. Суштински посматрано, то би било пристајање на понижавања Србије и српске нације, непоштовање више од 1.200.000 српских жртава палих током одбране од агресора и окупатора Србије, укључујући Косово и Метохију.

Позивање и истоветан третман председника Србије и њених вековних државних симбола као и називи председника једне незаконите, криминалне творевине и њених симбола на свечаности поводом 100 година од победе у Великом рату, представља ругање историји. Прихватање позива, у тим условима, и евентуални разговори Председника Србије и представника Приштине, значили би да председник Србије, у име српског народа, потврђује исправност тезе домаћина да је представнику Приштине место управо међу 80 шефова држава и влада у тој јединственој прилици којом се обележава јубилеј једног од најважнијих догађаја у историји Европе. Да ли то српски народ, заиста, жели и није ли то саучествовање у покушају грубе ревизије историје?

Покушаји релативизације указивањем на то да се застава и представници криминалне творевине појављују и на другим скуповима по Европи усмерени су да скрену пажњу са суштине и крајње су неумесни. Политичке акробате европске елите производе масу догађања, али то не умањује изузетан историјски значај

ПИШЕ:
Живадин
Јовановић,
бивши министар
спољних послова

обележавања 100-годишњег јубилеја победе у Великом рату какав ових дана предстоји у Паризу. Ако о ичему, такви покушаји говоре о непрекидном снижавању нивоа поштовања јавности, здравог разума као и националног и државног достојанства. Могу ли, хоће ли, зашто би други више поштовали достојанство Србије и жртве српског народа него што то практично чине наши државни представници?

Прихватање разговора о питању будућности Покрајине Косова и Метохије са представником Приштине на маргинама скупа у Паризу, био би додатни знак мирња са понижавањем.

Поставља се питање када је српска дипломатија сазнала да ће српска и застава тзв. „Републике Косово“ имати исти третман на свечаностима у Паризу и да ће тамо присуствовати и представник Приштине и шта је тим поводом предузето да Париз преиспита те елементе програма који су Србији неприхватљиви те, ако је то учињено, какав је био одговор званичног Париза?

„Један на један“ у тзв. преговорима у Бриселу, уз комесара ЕУ, није исто што „један на један“ у Паризу где су шефови универзално признатих држава или влада, односно, чланица УН. Ако састајања и разговори у формату који је једној страни испоручивао концесије без председана а другој наметао само обавезе, одрицања од сопственог Устава и понижавања уопште имају смисла, онда свакако не може бити оправдања нити логички и морално одрживог објашњења да се они везују за тако узвишену прилику која се дешава само једном у 100 година и чији је основни смисао одавање почаст борцима палим за слободу од агесије и цивилним жртвама.

Повеља УН, Резолуција СБ 1244 и Устав су стубови формата преговора који, иако несавршен, једини даје прилику за уравнотежене преговоре и доношење до одрживог решења. Бриселски формат чија је искључива улога заштита геополитичких интереса Запада, односно НАТО-а, непогрешиво води гомилању конфликтног потенцијала, са несагледивим последицама.

Чини се да се креатори концепта обележавања овог великог јубилеја, укључивањем Приштине, њених симбола и представника, нису одмакли од стереотипа 90-тих година прошлог века и самонаметнуте перцепције о вечитој „српској кривици“ због чега и данас верују да Срби, „по дефолту“, морају прихватити сва понижења и све диктате?

Зашто би се изостајање највишег представника Србије са свечаности која садржи елементе најгрубљег вређања националног и државног достојанства карактерисало као пут ка самоизолацији Србије, а не знак јасне мере самопоштовања? Зашто би то уопште била грешка Србије а не знак озбиљне декаденције моралних, политичких и цивилизацијских критеријума, као и одсуства визије домаћина који је чак није узео у обзир да ни пет чланица ЕУ не признаје самопроглашену творевину на територији Покрајине Косово и Метохија?

Реч је о ароганцији и притиску не само према Србији и српском народу већ и према Русији, Кини, Индији и многим другим земљама и нацијама растуће моћи које поштују основне норме међународних односа и одлуке СБ УН и које не прихватају преседане, једностране одлуке и било чији ексклузивитет.

Срби пали током Првог светског рата, бранили су слободу Србије са Косовом и Метохијом у свом саставу. Како би они, или њихови потомци, данас примили вест да се током прославе поводом 100-те годишњице њихове победе састају Председник Србије и бивши командант терориста и сецесиониста, који је, уз друго, индициран као један од одговорних за етничко чишћење и злочине против Срба?

Исти третман државни симбола и представника Србије која је дала 1,2 милиона живота за победу савезника у Првом светском рату, с једне стране, и симбола сецесионистичке творевине и бившег вође терориста, с друге, срамота је и симптом цивилизацијског посрнућа.

Изостајање председника Србије због немирења са вређањем националног и државног достојанства, као и из пијетета према 1.200.000 српских жртава је начин да се Европи пошаље досад најозбиљнији сигнал да се Србија не мири са понижавањем својих бивших савезника и да не прихвата трговину Косовом и Метохијом?

Ваља размислити и о томе колико је Срба било на Косову и Метохији пре јуна 1914, ко је вршио њихово етничко чишћење, као и коју су улогу имали Албанци са Косова и Метохије у победи савезника у Првом светском рату? Јер, ипак, реч је о обележавању великог јубилеја победе у Првом светском рату, а не о спорту, или климатског загревању.

Европи је катарза потребнија него Србији. Зарад њене сопствене будућности. Катастрофалне грешке које је учинила злочиначком агесијом против Србије 1999. и признавањем криминалне сецесије 2008. не може се оправдати или гурнути под тепих данас – као што нешто слично недавно изјави чешки председник Милош Земан.

Овде и данас

КО ЈЕ ПРЕШАО РУБИКОН

„Нови албански простор”, термин који се у Тирани и Приштини користи од 1999. године, економско, политичко, културно, саобраћајно повезивање Косова и Албаније, потпуна интеграција, о којој се сада већ отворено говори, поставиће врло брзо и питање територијалног повезивања с Албанцима у Црној Гори и у Македонији.

Ово је тренутак „бити или не бити”, јер делови јединице „Росу” очито су прешли Рубикон. Ушли су на простор севера Косова и у северној Митровици хапсе Србе. Односно, после разрешења ове најновије кризе, какво год било то разрешење, ситуација на Косову неће више бити иста. Приштина је активирала „тешку артиљерију”, заправо, претпоследње оружје из свог арсенала, забрану уласка српске робе на Косово. Преостао јој је још само улазак њених безбедносних снага, или војске на север Косова, као последње оружје у комплетном дефинисању њене државности. Сада се и то догодило.

Србија, за сада, није на „линији фронта” извукла ни „лаку” ни „тешку артиљерију”. Београд рачуна да још постоје шансе за, колико-толико, часну излазну стратегију и Приштине и ЕУ. Но, која је то излазна стратегија за Приштину, за ЕУ, па и за САД када је Рамуш Харадинај јавно изјавио „да нема укидања царина од 100 одсто на српску робу све док Србија не призна Косово као независну државу”. Зашто је то Харадинај изјавио када добро зна да такав ултиматум Србија неће прихватити? Да ли он том изјавом купује себи титулу великог албанског патриоте пред могуће нове изборе на Косову? Излазна стратегија за ЕУ из ове кризе, уколико ЕУ жели да задржи кредибилитет не само код нас већ и шире, само је једна: по сваку цену натерати Приштину да укине царину од 100 одсто за српску робу и да се снаге „Росу” повуку са простора севера Косова. Излазна стратегија за САД, уколико жели да задржи, какав-такав, утицај у Србији, јесте да натера Харадинаја да поништи одлуку о царини, али и да Вашингтон нареди Приштини да повуче „Росу” из северне Митровице.

Претпоставимо, Харадинај то под притиском прихвата, влада у Приштини пада, иду нови избори у којима је Харадинај нови албански суперпатриота. ЕУ показује да ипак има полуге моћи, САД да нису увек на страни Приштине, а Србија се враћа преговорима у Бриселу. И сви релативно задовољни и незадовољни, али то је управо то: компромис. Тиме је избег-

ПИШЕ:
Мирослав
Лазански

нут и директан избор између силе и права, између моћи и слабости? Хоће ли нас то дефинитивно уверити да живимо у хобсовском свету хегемоније и силе у милитаристичком политичком дискурсу геоекономских мотива?

Но, како год да се разреши најновија криза између Србије и Приштине, а мораће да се разреши тако да Приштина укине царину од 100 одсто на српску робу и повуче своје снаге са севера, јер све друго води у јачи сукоб, историја је показала да се сукоби не могу решавати без анализе њихових узрока, и да се мир и безбедност не могу наметати силом. А залагање за правни поредак захтева, поред признавања свега тога, и политички компромис за његову заштиту.

Америчка и НАТО агресија против СР Југославије 1999. била је незаконита и према америчким и према међународним законима. Амерички конгрес никада није гласао за такву одлуку, УН никада нису усвојиле такву одлуку, Југославија није поседовала никакво оружје за масовно уништавање, ниједан југословенски војник, авион, или брод није прешао границе земље да би напао неку НАТО државу. „Преговори” у Рамбујеу нису били преговори, анекс Б тражио је потпуну НАТО окупацију целокупне југословенске територије. Прави циљ рата било је распарчавање СР Југославије на што мање делове и потпуна војна, политичка и економска доминација САД на Балкану, као и рушење концепције националног суверенитета малих држава. Приче о људским правима и универзалној правди за све, у визири такве демократије, приче су за малу децу. Оно што је Приштина једнострано прогласила долетело је на крилима

НАТО авиона. Поклоњено.

Но, како сада после свега изаћи из тог правно-политичко-стратешког америчко-албанско-српског ћорсокака? Или једноставније, зашто Американци више воле Албанце него Србе? Је ли истина заиста у томе да су Албанци рекли и показали Американцима да би могли са њима, Албанцима, у региону па и шире, да имају великих проблема, док су Срби били конструктивни, мирољубиви и уздржани? Другим речима, да су Албанци показали „већи реметилачки капацитет” од Срба?

Американци су пропустили да око Косова освоје срца и душе већине Срба, пропустили су да отворено покажу како цене достојанство српске државе. Прибежиште од етичког става моралности нашли су у крутом ставу ампутације дела српске државне територије. Очекивали су да ће бити довољно ако Србима дају довољно фармерки, довољно рок-музике и довољно „Мекдоналдса”. Погрешно. Срби нису учествовали у „хладном рату” да би завредели такав груб поступак.

„Нови албански простор”, термин који се у Тирани и Приштини користи од 1999. године, економско, политичко, културно, саобраћајно повезивање Косова и Албаније, потпуна интеграција, о којој се сада већ отворено говори, поставиће врло брзо и питање територијалног повезивања с Албанцима у Црној Гори и у Македонији.

Срби и Албанци, две нације, две културе, две религије, два језика, исти животни простор. И наслеђе неповерења и крвавих сукоба. Како то све превладати? Да би се кренуло напред прво је потребна заједничка визија тог простора, заједнички став о крајњем исходу. Те визије нема. Наиме, када би постојао заједнички српско-албански став да ништа није договорено све док не буде договорено, онда би дијалог о свим осталим стварима, вода, струја, повратак избеглица, саобраћај, све би то било далеко лакше изводљиво. Ако постоји заједнички став о крајњем исходу, условљен општим споразумом о свим нерешеним питањима, онда ће и претресање тешких и компликованих проблема бити олакшано.

Проблем је што Приштина има, барем јавно, полазно становиште од којег тешко да може да одступи. Сада још и заострава своје ставове. Са друге стране, Србија има шири маневарски простор. Србија може да чека реакције ЕУ и САД у неком разумном времену. Ако то изостане, Србија, захваљујући географији, може помоћи свом народу на Косову на разне начине.

Извор Политика

Батинска битка, 74 године касније

ПОБЕДА УЗ ВЕЛИКЕ ЖРТВЕ

У недељу 11. новембра 2018. године, код музеја Батинске битке на Дунаву, недалеко од Бездана, на граници између Хрватске и Србије, одржана је свечаност. Био је то дан сећања када су удружене јединице Народноослободилачке војске Југославије и совјетске Црвене армије 1944. године кренуле у офанзиву на Батину. У знак сећања на погинуле борце, венац су у име Удружења војних пензионера Србије, Градска организација Сомбор, положили Жељко Лазић и Зоран Јовић.

Скупу су присуствовали и градоначелница Сомбора, Душанка Голубовић, амбасадор Украјине Олександр Александрович, први секретар амбасаде Руске федерације Ни-

мандант 3. украјинског фронта маршал Фјодор Иванович Толбухин изабрали су место прелаза село Батина, а као помоћно место – подручје западно од Апатина. Сматрало се то најбољим решењем јер непријатељ неће очекивати напад на том делу обале. У операцији је учествовала 51. дивизија са 7, 8. и 12. војвођанском бригадом и ојачањима, 15. дивизија и 36. дивизија 12. корпуса НОВЈ.

Од совјетских снага ту су се налазиле јединице 75. стрељачког корпуса (33, 73. и 299. стрељачка дивизија са ојачањима) и 73. гардијска дивизија 64. стрељачког корпуса. Прве извиђачке групе 12. војвођанске ударне бригаде и 233. дивизије Совјетске армије неопажено су прешле Дунав ноћу 9/10. новембра 1944. године. Приближиле су се непријатељским снагама на само неколико метара и ту сачекале главнину снага. Главнина снага се пребацила рибарским чамцима код Батине и ту образовали ужи мостобран, те потом преузели напад на немачке положаје. Око подне 12. новембра немачке снаге, уз подршку тенкова и 20 јуришних авиона, извршиле су противнапад. Следећег дана Немци су наставили са нападом и потиснули пребачене снаге у источни део Батине. Дана 16. нападном свих пребачених снага, одбачена је 35. СС дивизија ка Дразу и Змајевцу. Још једном је тада искушавано и учвршћивано пријатељство и братство српског и руског народа.

Градоначелница Сомбора је у говору споменула значај Батинске битке, да су погинула 82 Сомборца. У ратној болници у Сомбору било је збринута преко 11.000 рањеника. Жртве Батинске битке нису биле узалудне. Ми данас живимо боље, слободни. Живимо у друштву које негује, поштује и штити своју прошлост.

Бранко Радојчић

Неговање слободарских традиција

ЗАХВАЛНОСТ ОСЛОБОДИОЦИМА ШАПЦА

Двадесет трећег октобра 1944. године јединице НОВЈ ослободиле су Шабац и суседни Кленак. Тога дана у Шабац је дошла слобода, најдража реч сваком човеку, која и данас траје. У слободу су utkани животи на хиљаде бораца којима се Шапчани вечно захваљују. Та захвалност 23. октобра сваке године се на свечан начин исказује присуством бројних грађана, организација и Удружења који полажу венце и свеже цвеће на хумке палих бораца на партизанском гробљу.

Ове године венце су положили су Град Шабац, Војска Србије, СУБНОР Шапца и Богатића, Удружење „Шести пук“, Шабац, СПС Кленак и Удружење војних пензионера Шабац.

На историјски 23. октобар присутне су подсетили Зоран Бортић у име Града Шапца, Влада Нинковић у име СУБНОР-а Шабац и Мирољуб Јосиповић у име СУБНОР-а Богатића. Њиховим излагањем сликовито је приказан крај Другог светског рата, прилике у ондашњој Југославији и бројне жртве невиног народа.

Шабац је за време Другог светског рата поднео велике жртве и невиђена разарања. Од Шапца, бунтовничког града, почела је прва непријатељска офанзива, у околини Шапца основан је Мачвански партизански одред као трећи у Југославији, спроведена је невиђена геноцидна акција „Крвави марш“, и још много тога што је ометало фашистичке окупационе планове на поробљавању Европе, зато је Шабац „платио“ бројним жртвама својих грађана и велика разарања.

У делегацију УВП Шабац били су Милица Бањац, Драган Крсмановић и Радмила Косановић. **С. Стојановић**

колај Помилуко, представници Војске Србије, СУБНОР-а и других удружења из Хрватске и Србије.

Батинском битком окончана је победа Народноослободилачке војске и Црвене армије с више хиљада југословенских и совјетских жртава. Једна је од најзначајнијих битка за ослобођење земље. Отпочела је 11. новембра 1944. године на левој обали Дунава, а завршена 29. новембра, код села Батина, на десној обали. Командант Главног штаба НОВ и ПО Војводине Коста Нађ и ко-

Дружење ветерана интендантске службе

СЕЋАЊА НАВИРУ...

Четрдесетак војних пензионера интендантске службе из Подгорице, Даниловграда, Никшића и Бера накупило се у ресторану „Кристал“ да обиљеже Дан интендантске службе, да се виде, поразговарају, питају за здравље, другове и подсети се на академске дане, дане младости, дане проведене у служби, миру и рату.

Домаћин другарског сусрета, Миодраг Панов поздравео је присутне, позвао их да минутом ћутања одају почаст недавно преминулом колеги Велибору Христову, а затим је захвалио што су дошли на скуп струке и другарства, да отргну од заборав да не младости, срећне дане из службе и напомену да је испуњен задовољством што у данашњем строју сусрета нема одсутних а затим нагласио да је срећан што су интенданци у миру и рату извршили свој часни задатак. Интендантска служба је у ратовима

1991. и 1999. године исказала своје војничко умјеће, спремајући храну у пољским условима и побринула да и последњи борац у рову на вријеме добије оброк.

У име Удружења војних пензионера Црне Горе интенданте је поздравео секретар Радивоје Здравковић, захвалио им добро здравље, личну и породичну срећу а затим их кратко информисао о раду Удружење и на-

гласио да су приоритетни задаци до краја године разговор у Министарству одбране у вези са рјешавања стамбеног питања, одржавање изборне скупштине, другарско вече 22. децембра и додјела годишњих признања. Затим је уручио најстаријем интенданту, Владу Нинковићу, Зборник војних пензионера Црне Горе са посветом „За његовање традиције војске, војничког другарства и официрске чести“.

Сјећања навиру, интенданци износе догодовштине из богатог војничког живота, размењују бројеве телефона и по која духовита шала.

Уз приче, шале, добар ручак и вино, дружење приводе крају, а домаћин још једном захваљује свима, жажели им срећан повратак кућама и наредне године ако бог да у истом саставу, у Никшићу.

Р. 3.

Век од завршетка Великог рата

ВЕНЦИ НА СПОМЕНИКУ
ШАПЧАНА

На крају Великог рата 2. новембра 1918. године Шабац је ослобођен од окупатора - Аустроугарске. У каквом стању је дочекао толико жељену слободу, на свечаности у порти Шабачке цркве, где се налази монументални споменик палим борцима за слободу у Великом рату, врло сликовито су говорили Драган Јовановић, председник Удружења за неговање традиција, историчар Љубомир Марковић из Београда и градоначелник Шапца Небојша Зеленовић. Поздравило их је неколико стотина присутних. Свечаност је отпочела интонирањем државне химне.

На Споменик палим јунацима у Великом рату положено је више венаца и цвећа. У делегацији Удружења војних пензионера Шапца били су Милица Бањац, Милан Бркић и Радмила Косановић.

С. Стојановић

Обележен Дан
ослобођења Батајнице

ПОШТА ПАЛИМ БОРЦИМА

Дана Дан ослобођења Батајнице у Другом светском рату од фашиста и домаћих издајника обележен је 23. октобра.

У оквиру годишњег плана рада МО УВП Батајница и сарадње са МО СУБНОР –а за обележавање празника НОР-а, делегација ове организације састава Славко Дошеновић, Драгош Бадњар и Милан Гаврић положила је венац на Споменик палим борцима за слободу Батајнице.

Венце су положили и делегације МО СУБНОР Батајнице, Барајева, Младеновца, Петроварадина и Јакова. После полагања венаца говорио је председник МО СУБНОР Батајница Слободан Нештицац, који је истакао значај овога дана, исказао дужно поштовање према жртвама које су пале за слободу тог насеља. Изведен је и пригодан културно-уметнички програм. Дружење је даље настављено у ресторану „Ана“ уз песму и игру и доделу х признања најзаслужнијим члановима бораца те месне организације

Р. Спахић

У Савином селу крај Врбаса,
Васојевићи обележили Аранђеловдан

ЧУВАЋЕМО СРПСКО ИМЕ

Уочи своје крсне славе Аранђеловдана, Васојевићи су се са свих страна сабрали, 27. пут, у Савином Селу, крај Врбаса, да се уз звуке гусала, изворну песму и братски разговор подсети рођаштва, старих кумстава и братских веза, заветујући се да ће очувати своје српско, немањинско име.

Неколико стотина људи било је под кровом месне школе „Бранко Радичевић“, где су их, раширених руку и уз славску трпезу, дочекали потомци досељеника из Црне Горе и њихови племиници. Одјекивале су здравице и стихови из завичаја, славило се нераскидиво братство Србије и Црне Горе, испилале чаше у част Русије и српског Косова, препричавале анегдоте од Лијење Ријеке до Берана...

Почасни председник Удружења Васојевића проф. др Милија Зечевић поручио је да никаква политика и идеологија не могу избрисати немањински код „највећег српског племена“.

– Немамо ми другог школског програма до Његоша. Поносимо се и Вуком Караџићем, који је старином из Васојевића, Миљаном Вуковим Вешовићем, Карађорђем, Петром Бојовићем... И нека се зна – нико никада неће посвађати Србију и Црну Гору – казао је Зечевић, уз

овације званица.

Председник Удружења Васојевића генерал Лука Кастратовић оценио је да су се мењале политике и завојевачи, али да су Васојевићи бранили и одбранили своје српско име:

– Наставићемо дух слободарства и чојства. Да нас се потомци не застиде. Наш народни дух се неће угасити. Одолеваћемо и даље.

Председник Скупштине општине Беране Новица Обрадовић обратио се домаћинима:

– Ви сте донели овде део свога дома. Овде нисмо гости већ своји међу својима. Нека наше везе остану трајне и нераскидиве, и да се окупљамо још много година.

У богатом уметничком програму своје стихове читали су Драгомир Ђулафић и Благоје Баковић, а изворним мелодијама скуп су увеличале Мерима Његомир, Бранка Шћепановић, Милоје Бубања и Бобан Рајовић.

Међу званицама у Савином Селу били су и некадашњи премијер Савезне Републике Југославије Момир Булатовић и Горан Обрадовић, тренер наше прослављене скакачице удаљ Иване Шпановић. Њих двојица су дочекани овацијама.

Из батајничке месне организације

ХУМАНОСТ НА ДЕЛУ

После завршених избора у УВП и формирања новог Месног одбора у Батајници, приступило се детаљној анализи стања чланства са тежиштем на здравственом стању чланова, где је закључено да је 11 војних пензионера нарушеног здравља, да су неки непокретни и лошег материјалног стања, па би их требало посетити.

У циљу реализације тог задатка месни одбор се обратио Општинском одбору УВП Земун, тражећи помоћ. Реакција је била брза и очекивана: обезбеђена је довољна количина кафе и сокова за поклоне.

По добијању наведених средстава, формиране су четири екипе од по два члана за посете болесним и онемоћалим члановима, њих 11. Током септембра и октобра свима је учињена посета.

Приликом обиласка чланова дате су им инструкције за даљу комуникација са месним одбором, попут броја телефона МО, адреса канцеларије, шта им је потребно од докумената за социјалну и хуманитарну помоћ и друго.

Ти сусрети били су веома дирљиви, емотивни и хумани, што је имало ефекат додатне снаге и енергије за још бољи рад.

Вредни батајнички војни пензионери још једном су показали хуманост на делу.

Р. Спахић

In memoriam

Саво Дринић, Сомбор

УПОРНИ БОРАЦ ЗА ПРАВА ПЕНЗИОНЕРА

Заувек је отишао човек који је од почетка Удружења војних пензионера Србије предано радио на развоју организације и био алфа и омега за све активности војнопензионерске популације у Сомбору. Болест је Саву Дринића савладала тако брзо да његова упорна борба није помагала. Постојала је нада да ће Саво оздравити, али десило се оно најтеже за његову породицу, пријатеље, родбину. Напустио их је када им је био преко потребан, а највише – својима унуцима.

Саво је рођен 18. септембра 1946. године у Витовљу, општина Травник, у Босни и Херцеговини. Одрастао у радничкој породици. По завршетку основне школе одлучује се за војни позив. Завршава подофицирску школу у Рајловцу и био је распоређен да ради на аеродрому Сомбор. Ту започиње радни век 1964. године и остаје да ради до пензионисања. Успешно је полагао испите и био унапређен у чин официра. Обављао је дужности командира вода, командира чете и начелника ваздухопловнотехничке и техничке службе.

Одласком у заслужену пензију не престаје са радом. Овај свет напустио је са места председника сомборских војних пензионера. Волео је лов и од 1970. године је активни члан ловачког друштва „Орао“. Велики је био заљубљеник у пчеле и пчеларство. Његовим стопама пчеларства наставља син Зоран. Како је Саво сам знао да каже, најмилије занимање му је деда. Надахнуће за живот давали су му унуци Тара и Вук.

Многе генерације младих војника које је Саво обучао радо га се сећају. Био је праведан и строг старешина. За рад у Ваздухопловном наставном центру, Удружењу војних пензионера, пчеларском удружењу и ловачком удружењу било је видљиво његово залагање па је због тога и награђиван, похваљиван, одликован...

Саво је у Сомбору засновао брак са Јеленом. Супруга му је подарила два сина, Душка и Зорана, две дике којима се поносио. У браку Зорана и његове супруге, рођени су Тара и Вук.

И данас су његови синови и снаје, супруга и унучади поносни што им је Саво био супруг, отац, свекар и деда. Упамтили су оно добро што им је Саво пренео и говорио: пре свега будите добри људи.

Саво Дринић је био члан Главног одбора Удружења војних пензионера Србије. Остаће упамћен по аналитичности, праведности, упорности и преданости у решавању права војних пензионера, залажући се за најбоља решења. Његовим одласком у организацији војних пензионера остаје ненадокнадива празнина.

Одржан традиционални 24. Церски маратон

У ЧАСТ ЈУНАКА ВЕЛИКОГ РАТА

Поводом Дана примирја у Првом светском рату на Текеришу је 10. новембра одржан традиционални Церски маратон. Покровитељ је и овога пута био град Лозница, а непосредни организатори – Тркачки атлетски клуб „Церски јунаци“ и Основна школа „Степа Степановић“ из Текериша.

Учесници су били сениори, ветерани и ученици основних школа. Овога пута трка је организована на десет километара, а стаза је водила од Текериша до раскрснице путева Текериш - Горња Бадања-Завлака.

Прво место у мушкој конкуренцији освојио је Милош Дајевић (31.29.06), на друго се пласирао Мирослав Дукановић (31.34.57), а трећи је био Кристијан Тошић (37.43.89).

У женској конкуренцији тријумфовала је Радмила Ђуровић (35.09.37), друга је на циљ стигла Милица Живановић (40.18.48), а за трећу позицију се изборила Јелена Радивојевић (41.49.43).

Првопласирани Милош Дајевић ове године постао је државни првак Србије у ултрамаратону на 50км (на Палићу) и у маратону на 42.198 м у Новом Саду.

—Ово је трка која ме посебно мотивише од када сам постао члан ТАК „Церски Јунаци“. Поносан сам што ћу бити део историје управо на месту где су јунаци српске војске дали своје животе за отаџбину.

—Захваљујем мом тренеру Милораду Живановићу који је једини кривац што

сам постао победник. Одбранио сам титулу од прошле године и могу да кажем да сам пресрећан што сам победио у нимало лакој конкуренцији, у којој су били Кристијан Стошић, Мирослав Дукановић и Дејан Богићевић. До самог краја било је неизвесно ко ће победити. Организација је и ове године била на веома високом нивоу, па упућујем све похвале.

Пехаре и дипломе уручили су Ненад Радић, члан Већа града Лознице, писац Милун Васић и директор Основне школе у Текеришу Милан Пауновић. Најстаријем учеснику трке Миодрату Берберу и најмлађем Селени Шћекић признања је уручио мр Милорад Живановић, пуковник у пензији.

Занимљиво је да су некада на Церском маратону учествовали припадници наше војске, да је маратон одржан на 42.198 метара, да је потом трчан полумаратон, а да су се ове године дугопругаши надметали на 10.000 метара. Трку реализује неколико пензионисаних припадника наше војске, а према речи мр Милорада Живановића, који потиче из тог краја и коме су прадедови учествовали у чувеној бици, идуће године ће се предузети конкретни кораци усмерени оживљавању овако значајног такмичења.

Главної трци претходила је деџа трка на 700 метара у којој је учествовало двадесетак малишана. Свима су припале медаље Церског маратона **З. П.**

Сустрет класића 18. класе
СТВШ

ДВА ДАНА ЗАЈЕДНО

У селу Бела Река код Шапца 6. октобра угледни домаћин Сретен Живанић, са својом породицом, организовао је сустрет класића како би обележили 45 година од завршетка школовања у 18. класе Средње техничке војне школе.

Скуп су присуством увеличали бивши наставници Лазар Марјановић и Витомир Ристић, представници месних и општинских власти и представник СПЦ. Догађај су проpratили локални медији. Уз богат мени, музику и добро расположење дружење је трајало два дана.

На растанку је договорен нови сустрет који ће бити одржан 2020. године у Бијељини.

Д. Богићевић

Пре 100 година створена је Краљевина СХС

ШТА НАМ ЈЕ ДОНЕЛА ЗАЈЕДНИЧКА ДРЖАВА

Пре 100 година, 1. децембра 1918. године проглашена је прва заједничка држава Јужних Словена - Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца. Стварање нове државе у палати Крсмановић на Теразијама у Београду прогласио је регент Александар Карађорђевић, који је 1921. постао краљ.

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца заузимала је територију данашње Србије, Босне и Херцеговине, Македоније и Црне Горе, као и највећи део данашње Хрватске и Словеније. На челу монархије била је династија Карађорђевића.

Краљевина Србија је још почетком Првог светског рата званично објавила да су њени ратни циљеви уједињење Срба, Хрвата и Словенаца, што је потврђено Нишком декларацијом Скупштине Краљевине Србије 7. децембра 1914. године.

Формирање Југословенског одбора уследило је 1915. године, а сачињавали су га истакнути Срби, Хрвати и Словенци са простора тадашње Аустро-Угарске, опредељени за стварање нове заједнице Јужних Словена.

Конкретни преговори о уједињењу у будућу државу постигнути су на грчком острву Корфу, где је 20. јула 1917. донесена Крфска декларација, а у Женеви 9. новембра 1918. године, такозвани Женевски споразум. Скуп у Женеви присуствовали су представници Краљевине Србије, Народног вијећа из Загреба и Југословенског одбора с централом у Лондону.

У јеку распада Аустро-Угарске под вођством челника и присталица Југословенског одбора у Загребу је проглашена држава Словенаца, Хрвата и Срба, као земља Јужних Словена дотадашње Аустро-Угарске.

У Новом Саду је Велика народна скупштина 25. новембра 1918. године донела одлуку о присаједињењу Краљевини Србији, а 24. новембра и Скупштина Срема у Руми, па је Војводина ступила као саставни део Србије у нову заједничку државу образовану 1. децембра 1918. године. Крајем новембра и „Подгоричка скупштина“ донела је одлуку о припајању Црне Горе Краљевини Србији.

Тако је 1. децембра 1918. године регент Александар Карађорђевић прогласио стварање нове државе. Име у Краљевина Југославија променила је 1929. године. То је био доследни наставак изворне концепције с којом је и образована заједничка држава, што је било унесено и у Устав из 1921. године, познат као „Видовдански“. Краљевина Југославија постојала је до Другог светског рата.

Проглашење Краљевине СХС

**Прводецембарски акт –
Прокламовање Краљевства Срба,
Хрвата и Словенаца (Адреса
Народног вијећа Словенаца,
Хрвата и Срба и одговор
престолонаследника Александра,
1. децембар 1918)**

Свечаном прокламовању државног јединства Срба, Хрвата и Словенаца непосредно су претходили закључци Народног вијећа Словенаца, Хрвата и Срба и одлу-

ке о уједињењу Војводине и Црне Горе са Србијом. Народна скупштина Срба, Хрвата, Буњеваца, Словака, Русина и осталих народа из Баната, Бачке и Барање донела је 25. новембра 1918. Одлуку о прикључењу Војводине Краљевини Србији. Велика Народна скупштина српског народа у Црној Гори одлучила је 26. новембра 1918. у Подгорици „да се Црна Гора с братском Србијом уједини у једну државу“. У међувремену, притиснут развојем догађаја Средишњи одбор Народног вијећа Словенаца, Хрвата и Срба донео је, после извесног премишљања, 24. новембра 1918. одлуку о уједињењу са Србијом и упутио делегацију у Београд. После усаглашавања ставова између делегације и представника српске владе о привременом уређењу уједињене државе до доношења Устава, престолонаследник Александар Карађорђевић је 1. децембра 1918, у кући Крсмановића на Теразијама у Београду, прокламовао Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца.

У Адреси, коју је у присуству престолонаследника Александра, чланова српске владе и делегације из Загреба прочитао Анте Павелић „Зубар“, саопштени су закључци да Народно вијеће Словенаца, Хрвата и Срба „проглашава уједињење државе Словенаца, Хрвата и Срба са Србијом и Црном Гором у једну јединствену државу“, да владарску власт на читавој територији новостворене државе врши краљ Петар I, односно регент Александар Карађорђевић, да се образују јединствена парламентарна влада и народно представништво. Народно вијеће изразило је жељу да се Привремено народно представништво формира споразумно између Народног вијећа и представника народа Краљевине Србије, установи одговорност владе према парламенту, остану дотадашње покрајинске управе, које ће бити одговорне аутономним представништвима и под контролом државе, да се Конституанта изабере на основу општег, једнаког, равноправног, тајног и пропорционалног права гласа, а дефинитивне државне границе буду у складу са етничким границама на основу принципа народног самоопредељења.

У Одговору на Адресу престолонаследник Александар је у име краља Петра I прогласио „уједињење Србије са земљама независне државе Словенаца, Хрвата и Срба у јединствено Краљевство Срба, Хрвата и Словенаца“, и рекао да ће обрзовати владу која ће бити одговорна народном представништву и чији ће први и најважнији задатак бити утврђивање државних граница у складу са етнографским начелима.

Регент Александар је прогласио уједињење Србије са земљама независне државе Словенаца, Хрвата и Срба, а не са државом Словенаца, Хрвата и Срба која није била међународно призната.

Прводецембарске изјаве као „конститутивни акт“ представљале су основу државноправног провизоријума у новоствореној држави Краљевини СХС од уједињења до доношења Видовданског устава 1921. године. У том периоду највишу власт у Краљевини СХС представљали су краљ, односно регент Александар, влада и Привремено народно представништво. Прва влада КСХС образована је 20. децембра 1918, а Привремено народно представништво састало се 1. марта 1919.

Архив Југославије

КОНСТИТУТИВНИ АКТИ ЈУГОСЛАВИЈЕ

- Прводецембарски акт, 1. децембар 1918.
- Видовдански устав, 28. јун 1921.
- Закон о краљевској власти и врховној државној управи, 6. јануар 1929.
- Октоисани устав, 3. септембар 1931.
- Резолуција о оснивању АВНОЈ-а, 27. новембар 1942.
- Декларација Другог заседања АВНОЈ-а, 29. новембар 1943.
- Београдски споразум Тито-Шубашић, 1. новембар 1944.
- Резолуција о проглашењу АВНОЈ-а за Привремену народну скупштину ДФЈ, 10. август 1945.
- Декларација о проглашењу ФНРЈ, 29. новембар 1945.
- Устав ФНРЈ, 31. јануар 1946.
- Уставни закон, 13. јануар 1953.
- Устав СФРЈ, 7. април 1963.
- Амандмани на Устав СФРЈ из 1963. године
- Устав СФРЈ, 21. фебруар 1974.
- Амандмани на Устав из 1974. године
- Устав СРЈ, 27. април 1992.
- Уставна повеља Србије и Црне Горе, 4. фебруар 2003.

Сустрет са историјом: Први светски рат

СРБИЈА КРВАРИЛА ДА БИ СВИ СРБИ ЖИВЕЛИ У ЈЕДНОЈ ДРЖАВИ ЈУГОСЛАВИЈИ

Гинули и да би од аустроугарског јарма ослободили Хрвате и Словенце. За склапање сепаратног мира нуђени Црна Гора, делови Босне и Албаније

У лето 1914. године Србији никако није одговарао рат. Поред измучености и финансијске исцрпљености, од два балканска рата, у земљи је била и прилично нестабилна политичка ситуација. Политичке странке биле су завађене на „крв и нож“. Влада није контролисала све сегменте државне власти и није се знало ко доноси кључне одлуке, Пашић или неко други. Самим тим било је разумљиво што у том тренутку Београд није желео нови оружани сукоб, а нарочито не онај који ће се претворити у светски.

Али, како то бива, жеље су једно, а реалност нешто сасвим друго. Са севера, из Беча, али и са истока, из Софије, стизали су сигнали да рат „виси у ваздуху“. У намери да земља буде спремна за сукоб који је „куцао на врата“, Пашић је покушао да издејствује да се у Народној скупштини, по хитном поступку, усвоји државни буџет за 1914. годину. Али у томе није успео. Српско странчарење поново је дошло до изражаја. Опозиционе партије листом су гласале против...

Председник Владе се зато у јануару 1914. године обраћа Русији и тражи помоћ „да допуни што пре своје наоружање“, не би ли тако, бар за извесно време, „ослабила агресивне тежње“ Аустроугарске, Бугарске и Турске. „Ако догађаји принуде Србију да овај материјал употреби“, писао је Пашић Русима, „она ће платити царској влади одговарајућу вредност. За случај да га не употреби, она ће га вратити онакав каква је добила. Трошкови за пренос овога пашће на терет Србије.“

Страначки рат није престао ни кад је у Сарајеву убијен аустројски престолонаследник Франц Фердинанд. Дипломатија двојне монархије је рачунала да је Србија услед жестоких партијских размимоилажења доведена до распадања, и зато је упутила дрзак, беспримеран и понижавајући ултиматум једној независној држави, рачунајући да ће због таквог стања у земљи све што буде тражила бити прихваћено. Али, десило се нешто сасвим супротно. Због ултиматума утихнуле су међупартијске борбе. Завађене политичке странке у Србији пружиле су руку помирења на састанку одржаном 24. јула 1914. године, када је једногласно одлучено да се све уцене из Беча одбију.

Пашић исцртавао границе будуће државе

Четири дана касније, 28. јула, Аустроугарска је објавила рат Србији. У зору 12. августа почела је прва од четири ве-

Никола Пашић и потоњи краљ Александар Карађорђевић

лике офанзиве на Србију из Босне. У то време Пашић у Нишу лењиром исцртавана на географској карти границе будуће југословенске државе. Историчар Јован Радонић, који је био поред њега, забележио је: „Сећам се добро да је границу Баната повукао далеко на исток, вододелницом између хуњадске и крашовске жупаније, а на северу низ реку Мориш. Захвативши Суботицу, Бају, целу Барању и Међумурје, почео је да повлачи границу између наше буду-

НЕВЕРИЦА РУСА У СУЖИВОТ СА ХРВАТИМА

У царској Русији, која је била највернији савезник Србије, нису могли да схвате да се у Београду тако олако прихвата идеја о стварању државе у којој би требало да заједно живе народи са међусобним озбиљним конфесионалним разликама. Један од најугицајнијих руских политичара Сергеј Димитријевич Сазонов, који је за време рата био министар иностраних послова, енергично се супротстављао стварању ове државе. Руски министар је изнео неверицу у могућност срећног живота Срба, Хрвата и Словенаца у заједничкој држави, и том приликом нагласио да Русија настоји да после завршетка рата Србија буде једна снажна и територијално увећана држава, која ће имати широк излаз на Јадранско море.

ће државе и Аустрије, обухвативши притом и Целовац...”

Србија је дефинитивно утврдила ратне циљеве и свој „свети задатак“:

- непоколебљива воља српског народа да се одупре нападачу и победом над њим оствари свој вековни сан да сви Срби живе у једној држави

- да јужни Словени у Аустроугарској искористе прилику која им се нуди и заувек се ослободе туђинског јарма...

После првог пораза аустроугарске војске, на Церу, 20. августа 1914. године, Никола Пашић упутио је меморандум свим посланицима (амбасадорима) Србије, у којем је образложио ратне циљеве и у оквиру тога нужност стварања једне, југословенске државе.

У том документу, са којим ће бити упознати и моћници из Антанте, образложено је да би једна таква држава, од 15 милиона становника, постала брзо економски и војнички спремна да буде један од стубова стабилности у послератној Европи.

Три месеца касније, 7. децембра 1914. године, донета је Нишка декларација, у време најкритичнијих тренутака Првог светског рата, коју је усвојила српска Народна скупштина и у којој се истицало да су приоритетни ратни циљеви Србије: ослобођење Хрвата, Словенаца и Срба који живе у Аустроугарској и уједињење са њима.

У много чему Пашић се није преварио - да ће народ Србије хтети и моћи да се понесе са војском нападача. Срби из Србије су се заиста показали као војска која заслужује свако, па и највеће признање.

Није се Пашић преварио ни у процени савезника из Антанте. Предосећао је њихове калкулације када су у питању Србија и Балкан. Био је уверен да ће Србија својом борбом и својом верношћу обавезати велике силе Антанте да прихвате националне циљеве. То се на крају тако и десило.

Једино што мудри Баја није добро предвидео били су Јужни Словени. У време када он дефинише ратни циљ, на Дрини су укрстили оружје углавном Словени: на једној страни Хрвати, муслимани, Словенци и Чеси, па и Срби из Аустроугарске, а на другој Срби из Србије.

Јужни Словени из Дворне монархије нису помишљали да напусте хабзбур-

Призор из Колубарска битка

говску заставу и са оружјем у руци прегну на српску страну.

Уместо да већ на први пуцањ похитају својој браћи у Србији, што су очекивали многи Срби а не само Пашић, Хрвати, муслимани, Словенци, они пре свега, кидисали су на српске положаје као тигрови, надмашујући у томе, али и у својој безобзирности према српским војницима, рањеницима, као и цивилном становништву, врло често и саме Немце и Мађаре. Тако како су се јужни Словени у аустроугарским униформама понели у почетку рата 1914. године, тако су се у Србији понашали до самог краја светског крвопролића - написаће Васа Казимировић.

Када се Србија у јесен 1915. године, неопорављена од рана задобијених 1914. године у којој је сломила три офанзиве војске у плавим униформама, нашла на удару трију армија - Аустроугарске, Немачке и Бугарске - и била упућена само на себе и своје знатно проређене трупе, упутила је апел великим савезничким силама да јој се нај-

хитније упуту помоћ од најмање 40.000 војника. Њен захтев био је одбијен, мада су се у Солуну већ налазиле трупе Антанте.

Голгота српске војске кроз Албанију

Упркос силним жртвама на фронту и у позадини, српска влада ниједног тренутка, ни када се у позну јесен 1915. године нашла у безизлазној ситуацији, притиснута аустроугарским и немачким снагама са севера и северозапада, и бугарских са истока, није ни помишљала да обустави борбу, да се одрекне својих ратних циљева - стварања једне велике и јаке југословенске државе у којој би се, пре свега, сви Срби нашли на окупу. Одбила је све понуде Аустроугарске и Немачке о сепаратном миру.

У највећој кризи Никола Пашић је одбио и предлог Немачке, 24. септембра 1915. године, да Србија напусти савезништво са силама Антанте и закључи сепаратан мир и да за то буде награђе-

на територијом северне Албаније до Јадранског мора, Црном Гором и деловима Босне и Херцеговине. Одговор на Пашићево одбијање убрзо је стигао. Уследио је општи удар на Србију, од Оршаве до Вишеграда. Под командом немачког генерала Макензена, на српску војску устремиле су се армије Немачке, Аустроугарске и Бугарске. Офанзиву је најавила таква силовита артиљеријска ватра, по оценама војних експерата, коју Европа до тада није доживела.

Уместо мира, Српска врховна команда изабрала је да покуша да се са трупама које су јој још стајале на располагању пробије кроз качанички теснац ка Скопљу и одатле успостави везу са савезничким јединицама у Солуну. Пошто тај маневар између 18. и 20. новембра 1915. није успео, кренуло се у повлачење преко Црне Горе и Албаније на северно албанско приморје, да би се ту војска опоравила, реорганизовала и потом продужила борбу. Голгота српске војске кроз албанске врлети одавно је ушла у историју.

Прва понуда Србији за склапање сепаратног мира стигла је од Аустроугарске 2. децембра 1914, уочи почетка Сувоборске битке, посредством грчке владе, са поруком да се прекине „крвави и за Србију безнадежан рат“. Два дана касније, кад је контраофанзива српске војске била у пуном замаху, аустроугарски посланик у Атини је изјавио да његова држава нема тежњи да припоји српске територије и да она жели да увери српско становништво у своја искрена осећања саучешћа и мирољубивости. И немачки посланик тих дана је убеђивао грчког премијера Венизелоса да пренесе сличну поруку српској влади.

Понуде за сепаратни мир у име централних сила, Немачке и Аустроугарске, нуђене су и Николи Пашићу лично. Немачки емисар Албин Кучбах, који је дошао у Ниш, у свом извештају претпостављенима јавља: „У неколико наврата покренуо сам у разговору са Пашићем питање склапања мира. Он је врло радо прихватио измену мисли о томе, али дискусија није прелазила академске оквире...“

Кучбах је из Ниша редовно достављао тајне извештаје не само Берлину, већ и Бечу. О Пашићу пише: „Он би сигурно поздравио једно скоро закључење мира са централним силама, наравно које би било од користи по Србију, али он није знао како да

ЛОНДОН ЗА ИЗЛАЗ НА ЈАДРАНСКО МОРЕ

Едвард Греј, шеф енглеске дипломатије, у неколико наврата истицао је да амбиције Лондона нису стварање Југославије, него проширена Србија која би добила широк излаз на Јадранско море. Да би придобили Бугарску да се прикључи савезницима Антанте, енглески политичари су били спремни да Софији понуде територијалне уступке, односно делове Македоније који су били спорни после завршетка Првог балканског рата, а које је држала Србија. Како би од Београда добили пристанак за „одређену територијалну трансакцију“, Енглези су били вољни не само да обнове ратом опустошену Србију, него да јој дају статус и значај „велике Србије“.

ТЕРИТОРИЈА ОБЕЋАНА
СРБИЈИ И ЦРНОЈ ГОРИ ПО
ЛОНДОНСКОМ УГОВОРУ 1915.

- Да припадне Србији
- Да се подели између Србије и Црне Горе

Неговање војничких традиција

СМОТРА АРТИЉЕРАЦА У СРЦУ ШУМАДИЈЕ

се то оствари. Он се још увек надао да ће силе Антанте победити ..."

Кучбах се са Пашићем сретао и пред Макензенову офанзиву, у позно лето и јесен 1915. године. Пашић је тада, како Кучбах казује, био веома забринут и у једном тренутку сам је приметно разговорио о закључењу мира, приметивши притом да су сви Срби уверени да би Немачка водила дружину политику не-го Аустроугарска.

У јесен 1915, када су почеле припреме за четврту велику офанзиву на Србију, а централним силама се придружила и Бугарска, Кучбах се опет појавио у Нишу. Дошао је да Пашићу пренесе поруку својих налогодаваца, да се у последњем часу склопи мир са централним силама.

Руси били против стварања Југославије

„Али, мој труд је био узалудан. Изузев својих најближих сарадника, никога више није пуштао преда се... Једноставно, нисам могао да продрем до њега. Није ми пошло за руком чак ни да установим где се Пашић налази. Ја сам му тада написао једно писмо и доставио му га 24. септембра 1915...."

У овом писму Кучбах је Пашићу указао на катастрофу пред којом је Србија уколико брзим склапањем мира не спречи предстојећи напад. На ово писмо Пашић није одговорио. У разговорима са немачким емисаром Пашић је настојао да добије одговор на питања која су га занимала. притом ништа, по свом старом опробаном систему није одбијао, али и ништа није нудио.

И Георг Штрајт, министар спољних послова Грчке, ангажовао се на сондирању терена за склапања сепаратног мира са Србијом. О његовом ангажману професор Андреј Митровић је написао: „Грк се, наиме, показвао спреман да преузме улогу посредника између централних сила и Србије, али под условом да на томе ради у споразуму и са неким меродавним личностима своје државе, пре свега са краљем Константином - што се наводно није допало Берлину, па се већ после неколико дана одустало од целе акције."

Зарад заједничке државе троименог народа српска влада није прихватила понуђене аранжмане који би Србију поштедели огромних невоља у које ће пасти у годинама које су следиле, губитка од 1.470.000 становника, што је 28 одсто укупне популације, и преполовљеног националног богатства, које је вредело десетак милијарди златних франака.

Да иронија буде већа, замисао српских политичара да се на Балкану створи нова државна творевина - Југославија - није наишла на повољан пријем у Русији, Енглеској и Француској, савезничким земљама Србије. Историјар Драгољуб Живоиновић, чак, тврди да су ове велике силе одбиле да прихвате Декларацију. Свака од ових земаља имала је своје посебне разлоге због којих није хтела да уважи ову идеју.

Иван Миладиновић
Извор: Вечерње новости

У Кргујевцу је 19. новембра одржан традиционални сусрет и дружење бивших припадника 1. артиљерске бригаде, поводом 74 година од формирања (1944. године).

Организацију сусрета који је одржан у клубу пензионера спровела је Секција бригаде на чијем су челу председник Никола Милеуснић, секретар Никола Чанак и благајник Павле Тодосов.

Поред артиљераца, на дружењу поводом Дана 1. артиљеријске бригаде присуствовали су и припадници логистичких служби (техничке, интенданске, саобраћајне и санитетске) који су радни век провели заједно са артиљерцима, а и један број потомака припадника бригаде.

Дружење је протекло у пријатељској и

другарској атмосфери, уз много емоција. Евоциране су успомене и сећања на дане проведене током службовања у тој бригади.

За време свечаног ручка скупу су се обратили председник Секције бригаде Никола Милеуснић и легендарни командант бригаде 70-тих година прошлог века Милан Ђуровић, који су нас подсетили на дане службовања и успехе које је бригада постижала.

Њихово обраћање пропраћено је бурним аплаузима.

Између осталог упутили су поруку да се дружење никада не прекида док постојимо.

Дружење је настављено уз музику и песму до касних вечерњих сати.

Б. Чеперковић

SLUŠNI APARATI NA LEKARSKI RECEPT

POSEBNE POGODNOSTI ZA
VOJNE PENZIONERE !

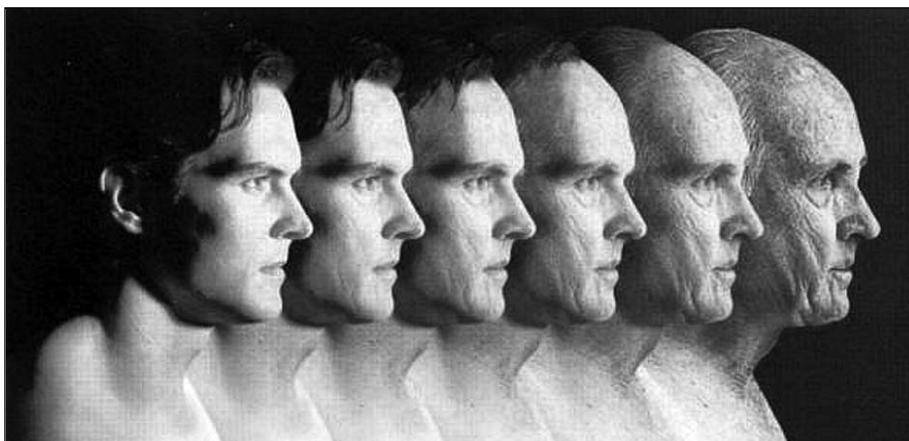
- VRHUNSKA AMERIČKA TEHNOLOGIJA
- NEVIDLJIVI SLUŠNI APARATI
- PRODAJA NA RATE

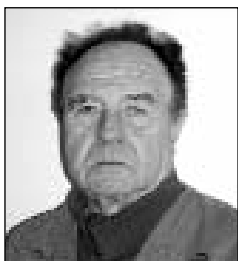
BEOGRAD, Sazonova 18a
011/2435-924

NOVI SAD, Vase Pelagića 4
021/425-370

WWW.SLUSNIAPARATIZONEX.RS

Шта доносе позније године БРЖЕ ИЛИ СПОРИЈЕ СТАРЕЊЕ

УРЕЂУЈЕ:
мр сц. др
Часлав
Антић

Овога пута позабавимо се остеопорозом, остеоартритисом, психичком и менталном активношћу и имунитетом као најчешћим пратиоцима старења организма, пре свега из угла предупређења или успорења дегенеративних процеса у организму

Старење је процес који не може да се заустави, али може да се сачува функционална способност, како би се старило на здрав и квалитетан начин. Болест није нужно последица старења. Утицају година подложен је читав организм. Зато свом организму треба на време помоћи додацима у исхрани и осигурати здравље и квалитетан живот.

Остеопороза

Остеопороза или „тиха епидемија“ је једна од најзначајнијих болести старије популације која чешће погађа жене, највише због тога што јајници у менопаузи престају са лучењем женског полног хормона (естрогена). Остеопороза је болест која не мора да буде праћена симптомима, па тако прелом кости (врата, бутне кости, карлице, шаке, може уједно да буде прави знак и последица која упућује на ослабљену коштану минерализацију. Да би се на време спречи-

ла остеопороза или ублажиле њене последице, препоручује се свакодневно узимање од 1200 до 1500 мг калцијума.

Препарати калцијума као додаци исхрани се препоручују и уз специфичну медикаментозну терапију остеопорозе. Осим калцијума, важну улогу у очувању густине костију има редовна физичка активност која поспешује јачање мускулатуре и смањење ризика од настанка прелома.

Остеоартритис

Данак савременом начину живота као и све дужем животном добу плаћају зглобови. Од остеоартритиса, најчешће реуматске болести, болује чак 80 одсто шездесетогодишњака. То је дегенеративна болест коју карактерише пропадање хрскавице костију. Са уништавањем хрскавице крајеви зглобова почињу да се међусобно додирују и притом настане бол. Бол је уједно и најважнији симптом остеоартритиса, али развојем болести се смањује и покретљивост зглобова.

Болест се развија споро, а развитак савитљивости код болесног зглоба је, нажалост, неповратан. Особе које болују од остеоартритиса често у шали кажу да су њихови зглобови најбољи метеоролози. Са напредовањем болести долази до отока и укочености зглобова, а тако и до настанка деформитета. Међутим, истраживања су доказала да се остеоартритис може избећи током старења. Циљ лечења је ублажавање болова, јачање мускулатуре и повећање покретљивости зглобова. У свему томе важну улогу има редовна физикална терапија, као и редовно практиковање оних вежби које се препоручују код остеоартритиса.

Психичка и ментална активност

Слабљење менталних функција једна је од последица старења, али на то се може утицати! Старији људи спорије и теже уче и често су забравни. Из тог разлога је од изузетне важности да се

током читавог живота, а посебно у старости, мозак „тренира“ јер на тај начин се спречава пропадање можданих ћелија (мождане ћелије се не могу репродуковати као ћелије других органа у телу).

Учење, читање, решавање укрштених речи, друштвене игре... идеалне су вежбе за мозак, тако се поправља и повећава интелигенција, чува памћење и поспешују умне способности. Такође је добро да се узимају додаци у исхрани на бази екстракта листа гинка, омега 3 масних киселина и витамина Б групе. Ораси су посебно здрави за мозак и јер су богати омега 3 масним киселинама које су важне у превенцији деменције и Алцхајмеровој болести, добро утичу на преношење сигнала у мозгу и развијају навике међућелијских веза те јачају способност за решавање проблема.

Имунитет

Имунолошки систем један је од најсложенијих система у организму – телу. Састоји се од крајника лимфних чворова, слезине, тимуса, коштане сржи. Чине га и леукоцити (бела крвна зрнца) лимфоцити, моноцити и базофили, као и друге специјализоване ћелије, макрофаге и мастоцити. Главна му је улога да део тела штити од различитих инфекција и малигних оболења и да регулише процес оздрављења.

Старењем организма може доћи до слабљења имунолошког система, па је зато изузетно важно да се ради на јачању имунитета. За јачање отпорности поред редовне и разноврсне исхране препоручује се и имуно шарк капсуле.

Ево како да се решите
неугодних гљивица на ноктима
и то на природан начин

СПАС ЈЕ У СОДА БИКАРБОНИ

Ова болест хвата и мушкарце и жене, а жене су плашљиве што се тиче естетског изгледа. Не треба да се брините јер ћемо вам помоћи како да се ослободите ових неугодних гљивица на ноктима и на то на потпуно природан начин. А то је врло лако и једноставно, све што требате јесте да потопите своје ноге у текућину.

Потребно је обезбедити: сода бикарбону, посуду и воду.

Помешате хладну воду и соду бикарбону. Морате да буде однос 1:3 и затим потопите своје ногу у ту текућину. Потребно је држати 10 минута и након тога опрати ноге млаком водом. Овај поступак ће уништити бактерије, а ово радили два пута седмично и на тај начин ћете се заувек решити гљивица.

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Звонимир
Пешић

Година XVI. Број 178. Јануар, 2018.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милан Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Тираж 3.000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији Наро
дна библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

*Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ивани-
јум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Кли-
јенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часо-
ва;

* Славница Јањић и Љиљана ЈАКОВЉЕ-
ВИЋ, из Београда, Хајдук Вељко венац 4-
6, тел. 011/415-3467, 064/8586510 и
069/162-3244; Клијенте примају понедељ-
ком, средом и четвртом: зими од 17.00 -
19.00 а лети од 18.00 -19.30;

*Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте при-
ма: четвртом од 18.00 - 19.00 часова;

*ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА у Београду,
Ул.Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-
15 часова и у Крагујевцу – Ул.Светозара
Марковића бр. 19, средом од 15-18
часова.

За потребе војних пензионера ови адво-
кати обављаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће
све остале адвокатске услуге уз накнаду по
важећој адвокатској тарифи умањеној за 20
одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и
Гордана Бучевац Стефановић), односно 30
одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редо-
след адвоката дат је по редоследу склапа-
ња уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера Ср-
бије требало би да знате да услуге могу ко-
ристити чланови УВПС, чланови њихових
породица, као и сви остали војни осигура-
ници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организаци-
јама УВПС, или директно на тел. 011/8333-
142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и
011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*За извлачење из живог блата,
Дављеник пристаје и на омчу
око врата.*

*Када напусти гнездо и орлу се
лако потури кукавице јаје.*

*Нисмо ми од добра полудели
Него смо од зла слуђени.*

*Све је под новом,
демократском контролом.
Као да смо до сада били
неконтролисани.*

*Увек је био у позадини.
Прса је истицао напред само
при додели одликовања.*

*Из ове перспективе и мрвица
на поду
Нам је пун залогај.*

*Ми смо рачунали да смо на
добром путу.
Показало се да смо ипак били
на страпутици.*

Боривоје Б. Оровић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стома-
толошка ординација „Президент М“,
Звездара, Михаила Булгакова (бивша
Душана Петровића Шанета) 46, са ти-
мом искусних стручњака, војним пен-
зионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и стручно
мишљење,

Остале стоматолошке услуге (проте-
зе, пломбе, надogradње и друго), уз
значајне финансијске погодности –
плаћање на рате или са попустом, у за-
висности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информаци-
је: **011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.**